

UCHWAŁA NR XXXIX/281/22
RADY MIEJSKIEJ W ŁABISZYNIE

z dnia 14 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027

Na podstawie art. 18 ust.1 i ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022r., poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) oraz art. 16 b i art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127 i 2140) **uchwala się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łabiszyna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Teresa Paliwoda

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŁABISZYN NA LATA 2022-2027

**GMINA ŁABISZYN
POWIAT ŻNIŃSKI
WOJEWÓDZTWO Kujawsko-Pomorskie**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA ŁABISZYN
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

ŁABISZYN 2022

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Karolina Bonowicz – Analityk Stażysta

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Metodologia opracowania Strategii	8
3. Diagnoza sytuacji społecznej	9
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej	9
3.1.1. Charakterystyka ogólna gminy	9
3.1.2. Demografia	10
3.1.3. Rynek pracy.....	12
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa	16
3.1.5. Ochrona zdrowia	16
3.1.6. Edukacja.....	17
3.1.7. Kultura i sport	22
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego	25
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	36
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie gminy	39
3.2.1. Bezrobocie.....	39
3.2.2. Ubóstwo.....	42
3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych.....	43
3.2.4. Problemy osób starszych	46
3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	47
3.2.6. Uzależnienia	58
3.2.7. Bezdomność.....	61
3.2.8. Przemoc w rodzinie	62
3.2.9. Przestępczość	65
3.3. Wyniki badania ankietowego.....	66
3.4. Analiza SWOT	75
4. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne	77
5. Kierunki niezbędnych działań.....	78
6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	80
6.1. Prognoza demograficzna.....	81
6.2. Prognoza zmian.....	82
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe.....	83
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	84
9. Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi wyższej rangi oraz z dokumentami na szczeblu lokalnym.....	89
10. Wnioski i podsumowanie	97
Spis tabel, rysunków i wykresów	98

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022 - 2027 jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy. Jest narzędziem materializacji lokalnej polityki społecznej. Zobowiązanie sporządzenia dokumentu wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), w którym zostało napisane: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

W Strategii wskazano obszary problemowe, cele i kierunki działań. Osiągnięcie wyznaczonych celów i rezultatów podlegać będzie stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji. Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego celu działań. W obszarze rozwiązywania problemów społecznych jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej w następujących dziedzinach:

1. Bezrobocie,
2. Ubóstwo,
3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych,
4. Problemy osób starszych,
5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
6. Uzależnienia,
7. Bezdomność,
8. Przemoc w rodzinie,
9. Przestępczość.

Wskazane dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej.

Zgodnie z art. 16b, ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2269 ze zm.), strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera przede wszystkim:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej,
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- 3) określenie:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,
 - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - wskaźników realizacji działań.

Akty prawne regulujące opracowanie i wykonanie strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowią również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1100 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 685),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2021),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2021 r. poz. 1744),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 poz. 573 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 176),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2085),
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1672 ze zm.),
- ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2021 r. poz. 2354 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. z 2019 r. poz. 1472 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1108 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2021 r. poz. 877 ze zm.),
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359),
- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 291 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 172),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz.U. z 2020 r. poz. 508 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2018 r. poz. 969),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r. poz. 1915),

- uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. 2018 poz. 1007),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. z 2021 r. poz. 1092),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 716 ze zm.).

Różnorodność problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Głównym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest pogłębianie i rozwój form pracy socjalnej, kooperacja z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz instytucjami funkcjonującymi w sferze polityki społecznej. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych wskazuje, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej Gminy Łabiszyn.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym i aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od wyboru kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii.

Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022 - 2027 jest wieloletnim dokumentem programowym, stanowiącym niebagatelne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców, zwłaszcza grup społecznych, którym grozi izolacja społeczna.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022 - 2027 została podzielona na trzy zasadnicze części.

Pierwsza część – rozdział 3 – ukazuje charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Łabiszyn. Zbadano strukturę demograficzną, stan gospodarki oraz sytuację na rynku pracy. Przedstawiono także dostępne dla mieszkańców usługi społeczne, czyli: pomoc społeczną, edukację i ochronę zdrowia.

Analizy dokonano w oparciu o:

- informacje Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łabiszynie,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy Łabiszyn.

W pierwszej części ukazano także rezultaty przeprowadzonego badania ankietowego, którego celem było rozpoznanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców. Charakterystykę sytuacji społecznej reasumuje analiza SWOT – analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Część drugą – rozdział 4 – stanowi prognoza zmian problemów społecznych wskazanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 główne części:

- prognozę demograficzną sporządzoną w oparciu o Prognozę dla gmin na lata 2017-2030 opracowaną przez GUS;
- prognozę zmian problemów społecznych na terenie gminy Łabiszyn w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022 - 2027 oraz zadań w zakresie pomocy społecznej, które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Prognoza stanowi fundament do określania celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia – rozdziały 5-8 to określenie celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zmniejszenia negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy. Ukazano w niej również sposób realizacji Strategii oraz określono możliwe wskaźniki monitorowania wykonania planowanych działań.

3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna gminy

Gmina Łabiszyn jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie żnińskim, w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Według danych GUS jej powierzchnia w 2020 roku wynosiła 167 km² i podzielona jest na miasto i 15 sołectw. Podstawę komunikacji na tym obszarze stanowią drogi wojewódzkie nr 246 relacji: Paterek – Dąbrowa Biskupia, nr 253 relacji: Łabiszyn – Murczyn oraz nr 254 relacji: Brzoza - Wylatowo. Sieć dróg uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne.

Gmina Łabiszyn graniczy z gminą:

- miejsko-wiejską Szubin (powiat nakielski, woj. kujawsko-pomorskie),
- wiejską Nowa Wieś Wielka (powiat bydgoski, woj. kujawsko-pomorskie),
- wiejską Białe Błota (powiat bydgoski, woj. kujawsko-pomorskie),
- wiejską Żłotniki Kujawskie (powiat inowrocławski, woj. kujawsko-pomorskie),
- miejsko-wiejską Żnin (powiat żniński, woj. kujawsko-pomorskie),
- miejsko-wiejską Barcin (powiat żniński, woj. kujawsko-pomorskie).

Rysunek 1. Położenie gminy Łabiszyn na tle powiatu żnińskiego i województwa kujawsko - pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl>

3.1.2. Demografia

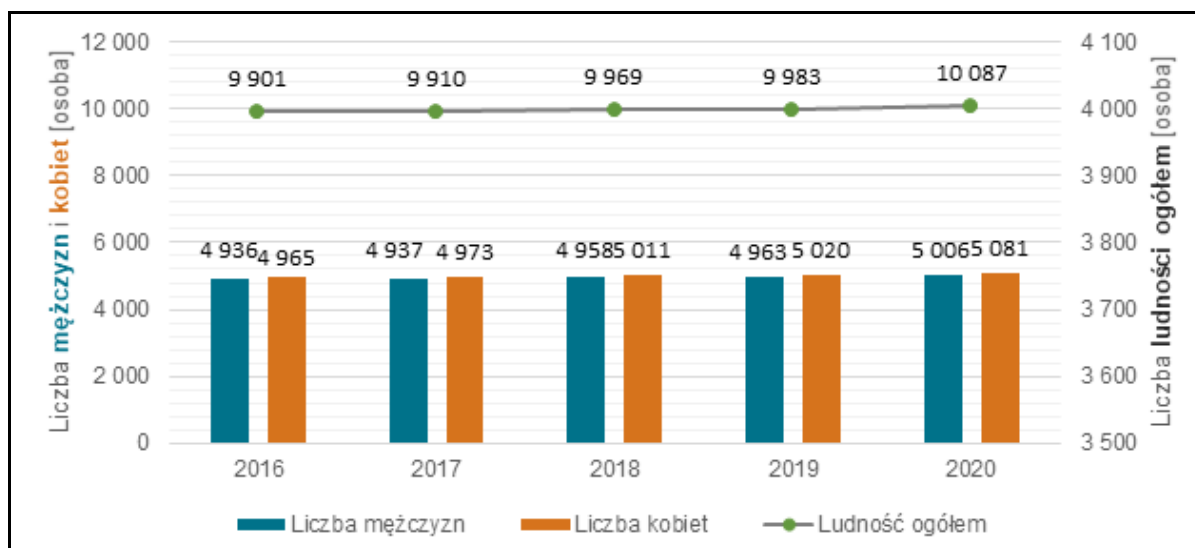
Zgodnie z danymi MOPS w roku 2020 gminę zamieszkiwało 10 087 osób, z czego liczba mężczyzn wyniosła 5 006 osób (49,63%), a liczba kobiet 5 081 osób (50,37%). Na przestrzeni lat 2016-2020 zwiększyła się liczba mieszkańców o 186 osób, tj. 1,88%. Przez cały okres liczba kobiet przeważała nad liczbą mężczyzn. Wzrost liczby ludności dotyczył zarówno mężczyzn (wzrost o 70 osób, tj. 1,42%), jak i kobiet (wzrost o 116 osób, tj. 2,34%).

Tabela 1. Liczba ludności gminy Łabiszyn w latach 2016 - 2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	9 901	9 910	9 969	9 983	10 087
Mężczyźni		4 936	4 937	4 958	4 963	5 006
Kobiety		4 965	4 973	5 011	5 020	5 081

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Łabiszynie

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Łabiszynie

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2016-2020 odnotowano:

- brak zmiany wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- spadek wśród ludności w wieku produkcyjnym o 8,31%,
- wzrost wśród ludności w wieku poprodukcyjnym o 19,10%.

Tabela 2. Ludność gminy Łabiszyn w latach 2016-2020 wg grup ekonomicznych

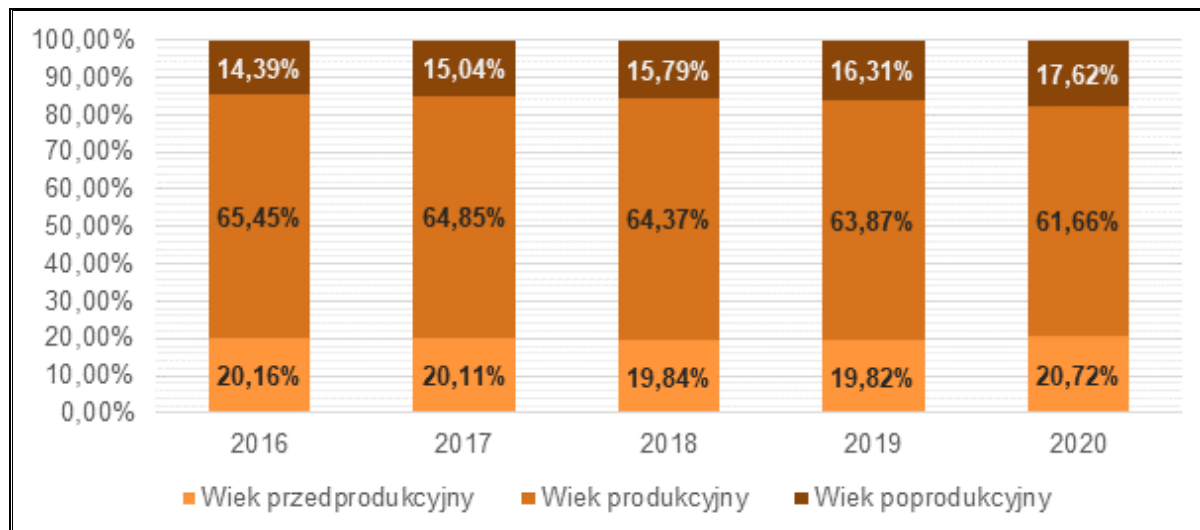
Wyszczególnienie	Jedn.	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Osoba	2 090	2 095	2 084	2 091	2 090
Ludność w wieku produkcyjnym	Osoba	6 784	6 756	6 761	6 737	6 220
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Osoba	1 492	1 567	1 659	1 721	1 777

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Łabiszynie

W 2020 r. sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 20,72%,
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 61,66%,
- udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 17,62%.

Na terenie gminy obserwuje się znaczny wzrost udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do pozostałych grup ekonomicznych, co świadczy negatywnie o sytuacji demograficznej na terenie gminy. Zaobserwować można proces starzenia się społeczeństwa. Wzrost liczby osób starszych wiąże się z koniecznością zaspokojenia rosnących potrzeb tej grupy społeczeństwa, głównie w zakresie opieki społeczno-socjalnej i zdrowotnej.

Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Łabiszyn w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Łabiszynie

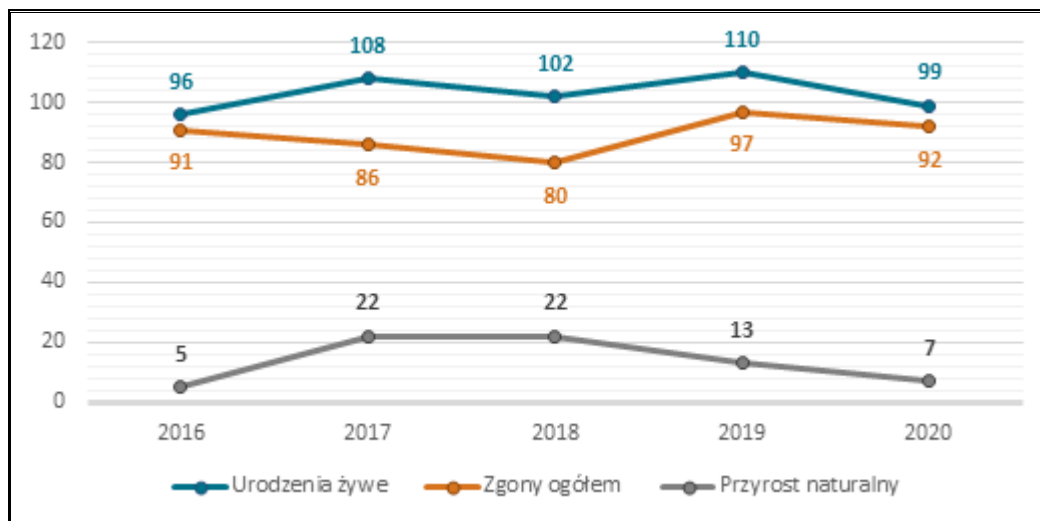
PRZYROST NATURALNY

W latach 2016-2018 na terenie gminy, odnotowywano dodatni przyrost naturalny, który świadczy o większej liczbie urodzeń żywych niż zgonów ogółem. Szczegółowe dane dotyczące przyrostu naturalnego przedstawione zostały w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 3. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe ogółem	Osoba	96	108	102	110	99
Zgony ogółem	Osoba	91	86	80	97	92
Przyrost naturalny ogółem	Osoba	5	22	22	13	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Łabiszynie

Wykres 3. Przyrost naturalny w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Łabiszynie

MIGRACJE

Według danych GUS przez cały analizowany okres (2016-2020) na terenie gminy zanotowano dodatnie saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób meldujących się niż wymeldowujących na tym obszarze.

3.1.3. Rynek pracy

Według danych GUS na terenie gminy Łabiszyn w roku 2020 zarejestrowanych było 976 podmiotów gospodarczych, z czego 948, tj. 97,13% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2016-2020 zwiększyła się o 171 działalności (tj. o 21,24%). Strukturę działalności gospodarczej, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym prezentuje tabela poniżej.

Tabela 4. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w latach 2016-2020¹

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty gospodarki narodowej					
Ogółem	805	830	894	930	976
Sektor publiczny					
Ogółem	27	30	29	27	27
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	17	16	16	14	14
Spółki handlowe	1	1	0	0	0
Sektor prywatny					
Ogółem	778	798	864	902	948
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	643	653	712	738	774
Spółki handlowe	30	33	33	35	46
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	0	0	1
Spółdzielnie	5	5	5	5	5
Fundacje	2	4	4	4	4
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	26	29	30	32	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W sektorze prywatnym można zaobserwować przodowanie dwóch sekcji nad innymi. Jest to sekcja F związana z branżą budowlaną (156 podmiotów) oraz sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (228 podmiotów).

Natomiast największa liczba podmiotów w sektorze publicznym w 2020 roku znajdowała się w sekcji P – edukacja (10 podmiotów) i L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (8 podmiotów).

Ogółem największy wzrost w latach 2016-2020 odnotowała sekcja F (budownictwo). Liczba podmiotów w tej sekcji zwiększyła się o 43 tj. o 38,05%. Natomiast, największy spadek zanotowała sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów

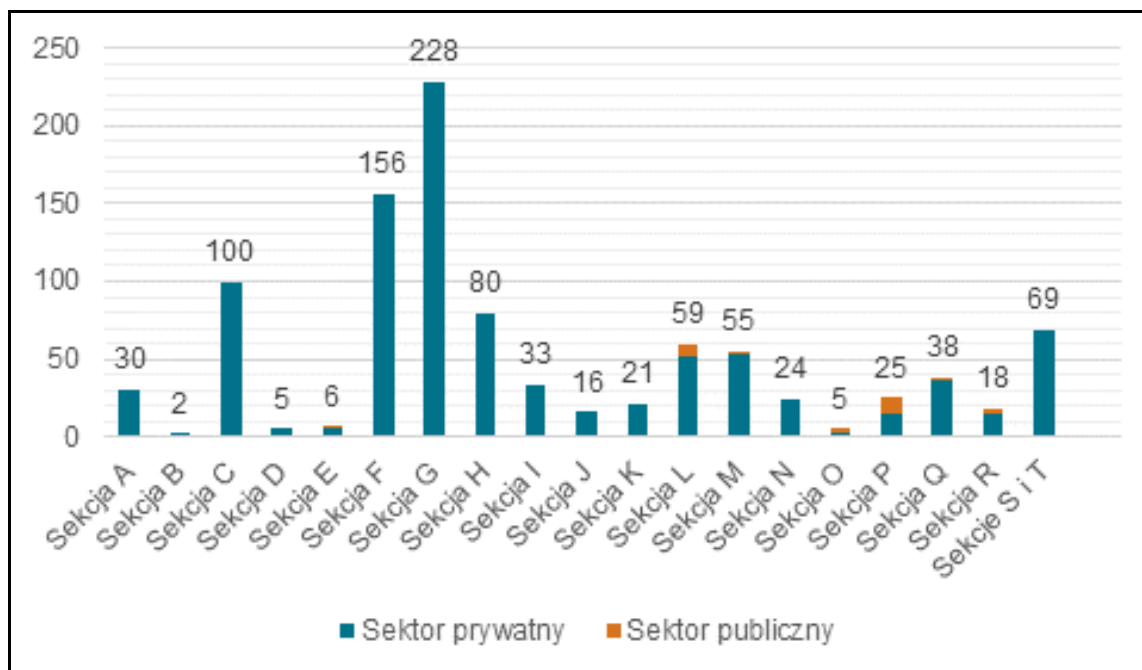
¹ Dane o liczbie podmiotów są ujmowane w tablicach wg sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Jednostki wpisane (od 1999 - rejestr KRUPGN) w układzie sektorów (sektor publiczny, sektor prywatny) oraz w układzie sekcji Klasyfikacji Działalności: do 1999 roku: Europejskiej, od 2000 roku: Polskiej / w podziale na sektor publiczny i sektor prywatny/. Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. Dane dla miejscowości statystycznych z rejestru Regon podawane są wg: - adresu zamieszkania dla osób fizycznych z krajowym adresem zamieszkania, - adresu siedziby dla pozostałych jednostek tj. osób fizycznych z zagranicznym adresem zamieszkania, osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz jednostek lokalnych. W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby/zamieszkania, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

samochodowych, włączając motocykle, gdzie zaobserwowano spadek o 15 podmiotów (6,17%).

Tabela 5. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Sektor publiczny						
Sekcja E	Podmiot	2	2	1	1	1
Sekcja L	Podmiot	4	8	8	8	8
Sekcja M	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja O	Podmiot	2	2	2	2	2
Sekcja P	Podmiot	13	12	12	10	10
Sekcja Q	Podmiot	2	2	2	2	2
Sekcja R	Podmiot	3	3	3	3	3
Sektor prywatny						
Sekcja A	Podmiot	24	22	22	27	30
Sekcja B	Podmiot	2	2	2	2	2
Sekcja C	Podmiot	76	83	87	91	100
Sekcja D	Podmiot	2	2	2	1	5
Sekcja E	Podmiot	5	5	5	5	5
Sekcja F	Podmiot	113	116	132	148	156
Sekcja G	Podmiot	243	236	239	231	228
Sekcja H	Podmiot	69	69	78	70	80
Sekcja I	Podmiot	24	24	28	33	33
Sekcja J	Podmiot	5	6	9	12	16
Sekcja K	Podmiot	19	19	21	20	21
Sekcja L	Podmiot	39	39	43	47	51
Sekcja M	Podmiot	40	44	51	52	54
Sekcja N	Podmiot	19	20	20	21	24
Sekcja O	Podmiot	3	3	3	3	3
Sekcja P	Podmiot	7	9	11	15	15
Sekcja Q	Podmiot	29	31	33	35	36
Sekcja R	Podmiot	11	10	11	13	15
Sekcje S i T	Podmiot	47	54	63	71	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 4. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa

T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych GUS w 2020 roku na terenie gminy Łabiszyn znajdowało się 3 277 mieszkań (wzrost o 293 szt., tj. 9,82% w stosunku do roku 2016) o łącznej powierzchni 270 676 m² (wzrost o 28 212 m², tj. 11,64% w stosunku do roku 2016). Liczba izb w tym samym roku wyniosła 13 373 i wzrosła w stosunku do roku 2016 o 1 237 szt., tj. 10,19%. Zauważany jest zatem rozwój mieszkalnictwa w gminie na przestrzeni analizowanego okresu.

Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania	szt.	2 984	3 056	3 123	3 196	3 277
Izby	szt.	12 136	12 463	12 743	13 043	13 373
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	242 464	249 911	255 913	262 427	270 676

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.l.stat.gov.pl/>
Zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach. Lokale socjalne służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osobom o niskich dochodach, nieposiadających tytułu prawnego do lokalu oraz osób eksmitowanych na podstawie wyroku sądowego.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy w zasobie Gminy Łabiszyn w 2018 roku znajdowało się 159 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni użytkowej 6 037 m² oraz 4 lokale socjalne o powierzchni 78 m².

3.1.5. Ochrona zdrowia

Ochrona zdrowia na terenie gminy odpowiada za sprawowanie opieki zdrowotnej nad mieszkańcami. Za zapewnienie opieki medycznej mieszkańcom odpowiadają:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnia w Łabiszynie,
- Przychodnia AGAMED Agnieszka Łasecka.

Ponadto świadczenia udzielane są również w Punkcie Lekarskim w Lubostroniu. Nocną oraz świąteczną opiekę lekarsko-pielęgniarską mieszkańcom gminy pełnił SP ZOZ w Barcinie.

Ponadto na terenie gminy działają 3 apteki: Bliska, Apteka Notecka oraz Apteka Dbam o Zdrowie, wszystkie trzy funkcjonują na terenie miejscowości Łabiszyn.

Na terenie gminy w latach 2016-2020, można zaobserwować spadek udzielonych porad lekarskich ambulatoryjnej opieki zdrowotnej o 9,59% oraz podstawowej opieki zdrowotnej o 8,84%.

Tabela 7. Opieka zdrowotna na terenie gminy Łabiszyn

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	—	42 992	43 773	45 063	43 511	38 868
Podstawowa opieka zdrowotna - porady lekarskie	—	41 526	42 426	43 658	42 163	37 854
Apteki	Ob.	2	3	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

3.1.6. Edukacja

Na terenie gminy Łabiszyn funkcjonuje kilka placówek edukacyjnych. Każda z nich zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatą ofertę dydaktyczną. Dyrektorzy jednostek oświatowych systematycznie zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Bazę oświatową uzupełniają znajdujące się przy placówkach szkolnych zespoły boisk do gry m.in. w piłkę nożną, piłkę ręczną, koszykówkę czy siatkówkę, z których korzystają uczniowie, grupy sportowe oraz mieszkańcy gminy.

PRZEDSZKOLA

Funkcjonują tutaj dwa przedszkola:

- Przedszkole Miejskie im. Juliana Tuwima,
- Przedszkole w Lubostroniu,
- Niepubliczne Przedszkole w Nowym Dąbiu.

Nadrzędnym celem wychowania przedszkolnego jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Zadania w tym zakresie były realizowane w codziennej pracy placówek przez ich dyrektorów i nauczycieli we współpracy z rodzicami, opartej na wzajemnym zaufaniu i dialogu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2016-2020 wzrosła o 20,20%. W 2020 roku odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił zaledwie 51,50% i w stosunku do pozostałych analizowanych lat (2016-2018) wzrósł, jednak nadal kształtował się na niewystarczającym poziomie.

Tabela 8. Wychowanie przedszkole na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
dzieci w wieku przedszkolnym	dzieci w wieku 3 - 5 lat	osoba	307	305	332	334	369
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym		osoba	146	144	206	170	190
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym		%	47,60	47,20	62,00	50,90	51,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

SZKOŁY PODSTAWOWE

Na terenie gminy funkcjonują następujące szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa w Łabiszynie,
- Szkoła Podstawowa w Lubostroniu,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Nowym Dąbju „Stowarzyszenie Mała Szkoła”,
- Szkoła Podstawowa w Lubostroniu – Szkoła Filialna w Ojrzanowie.

Do roku 2019 na terenie gminy w Zespole Szkół w Łabiszynie oraz Zespole Szkół w Lubostroniu funkcjonowały Gimnazja. W poniższej tabeli przedstawiono średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w latach 2017-2019 na terenie gminy.

Uczniowie w latach 2017-2019 z języka polskiego, części matematycznej oraz języka niemieckiego zdobyli niższe wyniki od średnich wyników dla powiatu żnińskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Z historii i WOSu jedynie w 2017 r. otrzymali wyniki równe wynikom wojewódzkim. Z części przyrodniczej w 2017 i 2019 r. średnie wyniki uczniów były równe średnim wynikom powiatowym, w 2019 r. wyniki były także wyższe od średnich wyników wojewódzkich. Z języka angielskiego na poziomie podstawowym w latach 2017-2018 uczniowie zdobyli wyższe średnie wyniki od średnich wyników powiatowych oraz w 2017 r. od średnich wyników wojewódzkich. Z części rozszerzonej języka angielskiego w 2017 roku średnie wyniki były wyższe od średnich wyników powiatowych oraz równe wynikom wojewódzkim. W pozostałych latach wyniki z tej części egzaminu były równe średnim wynikom powiatowym, jednakże niższe od średnich wyników wojewódzkich.

Tabela 9. Średnie wyniki procentowe egzaminu gimnazjalnego w [%] w gminie Łabiszyn, powiecie żnińskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2017-2019

Placówka oświatowa	Rok	Część Humanistyczna		Część Matematyczno-Przyrodnicza		J. angielski		J. Niemiecki
		J. polski	Historia, WOS	Część matematyczna	Część przyrodnicza	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony	Poziom Podstawowy
Gmina Łabiszyn	2017	66,00	57,00	40,00	48,00	67,00	46,00	47,00
	2018	62,00	55,00	45,00	50,00	64,00	46,00	44,00
	2019	57,00	53,00	31,00	46,00	60,00	48,00	39,00
Powiat żniński	2017	67,00	55,00	41,00	48,00	61,00	41,00	51,00
	2018	64,00	56,00	47,00	53,00	62,00	46,00	46,00
	2019	59,00	55,00	36,00	46,00	63,00	48,00	43,00
Województwa kujawsko-pomorskie	2017	68,00	57,00	44,00	50,00	64,00	46,00	50,00
	2018	66,00	56,00	49,00	53,00	65,00	49,00	46,00
	2019	61,00	57,00	47,00	40,00	65,00	49,00	45,00

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

W roku 2017 nastąpiła reforma systemu oświaty polegająca na wygaszeniu gimnazjów i powrót w części założeń do systemu sprzed roku 1999. Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r., poz. 1082) proces rekrutacji do gimnazjów został wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie, z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły podstawowej, trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończył edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku z czym 1 września 2019 roku gimnazja zostały zlikwidowane. Egzamin gimnazjalny zastąpiony został pisany na zakończenie 8-letniej szkoły podstawowej egzaminem ósmoklasisty.

W roku 2019 uczniowie z terenu gminy zdobyli wyniki niższe od średnich wyników dla powiatu i województwa. W 2020 r. z matematyki uzyskano wyniki równe wynikom powiatowym, a z języka angielskiego wyniki wyższe od średnich wyników powiatowych. Z pozostałych przedmiotów wyniki były niższe. W 2021 r. z języka polskiego uczniowie z terenu gminy otrzymali wyniki równe wynikom wojewódzkim oraz wyższe od średnich wyników powiatowych. W tym samym roku z języka angielskiego uzyskali wyniki wyższe od średnich wyników powiatowych i wojewódzkich, jedynie z matematyki otrzymane wyniki były niższe od wyników powiatowych i wojewódzkich. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] uzyskanych na terenie gminy Łabiszyn, powiatu żnińskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2019 - 2021

Rok	Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski	Język niemiecki
2019	Gmina Łabiszyn	54,00	33,00	49,00	20,00
	Powiat żniński	56,00	37,00	50,00	27,00
	Województwo kujawsko-pomorskie	60,00	42,00	55,00	33,00
2020	Gmina Łabiszyn	50,00	40,00	48,00	38,00
	Powiat żniński	52,00	40,00	46,00	43,00
	Województwo kujawsko-pomorskie	56,00	43,00	50,00	36,00
2021	Gmina Łabiszyn	56,00	37,00	59,00	-
	Powiat żniński	55,00	39,00	55,00	-
	Województwo kujawsko-pomorskie	56,00	41,00	58,00	-

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

W poniższej tabeli przedstawiono współczynnik skolaryzacji tzn. stosunek osób uczących się w szkołach podstawowych do całej populacji osób będących w wieku przypisanym danemu poziomowi kształcenia w okresie 2016-2020.

Tabela 11. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2016	2017	2018	2019	2020
Szkoły podstawowe	%	91,45	90,81	89,37	87,96	88,39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na przestrzeni całego analizowanego w powyższej tabeli okresu, dla szkół podstawowych współczynnik skolaryzacji kształtował się na poziomie poniżej 100,00%, co spowodowane jest tym, że część uczniów z obszaru gminy uczyło się w placówkach oświatowych zlokalizowanych poza jej obszarem.

SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

Przy ul. Poznańskiej 10 w Łabiszynie funkcjonuje Zespół Szkół Branżowych i Ogólnokształcących w Łabiszynie, w którego skład wchodzi: Zasadnicza Szkoła Zawodowa oraz Liceum Kształcące dla Dorosłych.

W poniższej tabeli przedstawiono średnie wyniki z egzaminu maturalnego przeprowadzonego w latach 2017-2020.

Tabela 12. Średni wynik procentowy egzaminu maturalnego dla Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Łabiszynie w latach 2017-2020

Placówka oświatowa	Rok ²	J. polski			Matematyka		J. angielski			J. niemiecki		
		Egzamin ustny	Egzamin pisemny				Egzamin ustny	Egzamin pisemny		Egzamin ustny	Egzamin pisemny	
			Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony		Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony		Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Łabiszynie	2017	30,00	43,00	-	16,00	-	-	-	-	0,00	28,00	-
	2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2019	60,00	28,00	-	20,00	-	49,00	48,00	-	-	-	-
	2020	-	41,00	-	21,00	-	-	-	-	-	-	-
	2021	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

² W roku 2020 ze względu na pandemię COVID-19 egzaminów ustnych nie przeprowadzono.

Uczniowie znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej mogą ubiegać się o stypendia szkolne przyznawane przez Burmistrza Łabiszyna. Stypendium może otrzymać uczeń zamieszkały na terenie gminy, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Na szczególne uwzględnienie zasługują rodziny dotknięte problemem bezrobocia, niepełnosprawności, ciężkiej lub długotrwałej choroby, wielodzietności, braku umiejętności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu lub narkomanii oraz gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Stypendium przyznawane jest w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, a także pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.

3.1.7. Kultura i sport

Korzystanie z dóbr i usług prowadzonych przez instytucje zajmujące się kulturą i sportem ma wpływ na jakość życia mieszkańców i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Placówki kultury i sportu znajdujące się na terenie gminy mają za zadanie prowadzić działalność upowszechniającą kulturę, sport i rekreację. Odbywa się to poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w powyższych działaniach oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Na terenie gminy Łabiszyn zadania z zakresu kultury realizuje **Łabiszyński Dom Kultury**.

Do zadań Łabiszyńskiego Domu Kultury należy:

- upowszechnianie i tworzenie kultury i sztuki, folkloru, muzyki, tańca, teatru i filmu, plastyki, rękodzieła i sztuki ludowej oraz zaspokajanie w tym zakresie oczekiwań społeczności lokalnej,
- upowszechnianie i kultywowanie tradycji lokalnych i narodowych, rozwijanie aktywności społecznej oraz rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań w dziedzinie kultury i sztuki,
- wspieranie i dokumentowanie przejawów działalności twórczej i kulturotwórczej mieszkańców, propagowanie dorobku oraz sylwetek twórców.

Łabiszyński Dom Kultury organizuje lub współorganizuje imprezy i wydarzenia kulturalne, w tym m.in.: seanse filmowe, wystawy, koncerty, spektakle, imprezy plenerowe, imprezy rozrywkowe, kiermasze, prezentacje oraz imprezy interdyscyplinarne.

Liczba imprez kulturalnych organizowanych na terenie gminy na przestrzeni lat 2016-2020 zmniejszyła się o 44,88%, a liczba ich uczestników o 80,48%. Spadek ten, zwłaszcza w roku 2020 spowodowany był pandemią COVID-19.

Tabela 13. Imprezy kulturalne na terenie gminy Łabiszyn na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnieni	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba imprez	szt.	205	205	218	213	113
Liczba uczestników imprez	Osoba	25 112	28 725	29 264	32 090	4 902

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie gminy działa wiele różnych kół, sekcji i klubów oraz grup artystycznych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na przestrzeni lat 2016-2020, liczba kół, klubów i sekcji zwiększyła się o 25,00%, jednak zmniejszyła się również liczba ich członków o 15,27%. Liczba grup artystycznych również wzrosła o 10,00%, a wraz z nimi liczba członków – wzrost o 12,50%.

Tabela 14. Grupy artystyczne oraz koła, kluby i sekcje na terenie gminy Łabiszyn na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnieni	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Koła, kluby i sekcje	szt.	12	16	16	13	15
Członkowie kół, klubów i sekcji	Osoba	360	440	550	375	305
Grupy artystyczne	szt.	10	11	12	8	11
Członkowie grup artystycznych	Osoba	160	220	260	115	180

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie gminy działa **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. dr Juliana Gerpe, z filią w Jeżewie, Lubostroni i Nowym Dąbiu**. Biblioteka zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom gminy oraz służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury oraz dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej.

Do podstawowych zadań biblioteki należą:

- gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dokumentujących dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy regionu,
- udostępnianie zbiorów na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży oraz ludzi niepełnosprawnych,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej,
- popularyzacja książki i czytelnictwa oraz dorobku kulturalnego gminy,
- tworzenie i udostępnianie własnych komputerowych baz danych: katalogowych, bibliograficznych i faktograficznych,

- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami, organizacjami i towarzystwami w zakresie rozwijania i zaspokajania potrzeb oświatowych i kulturalnych mieszkańców gminy,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej,
- sprawowanie nadzoru merytorycznego i organizacyjnego nad podległymi filiami bibliotecznymi, udzielanie im pomocy i instruktażu,
- działalność wydawnicza.

Biblioteka może podejmować inne działania dla zaspokojenia potrzeb środowiska.

W poniższej tabeli przedstawiono informacje w zakresie działalności biblioteki w latach 2016 – 2020. W analizowanych latach księgozbiór biblioteki uległ zmniejszeniu o 1 230 woluminów. Spadek zanotowała liczba czytelników o 189 osób i liczba wypożyczeń o 2 326 woluminów.

Tabela 15. Działalność biblioteczna na terenie gminy Łabiszyn

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Biblioteki i filie	Obiekt	4	4	4	4	4
Księgozbiór	Wolumin	36 762	36 438	34 960	35 421	35 532
Czytelnicy w ciągu roku	Osoba	1 433	1 363	1 264	1 301	1 244
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	Wolumin	18 804	18 669	16 473	16 906	16 478

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Oprócz biblioteki ważną funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią placówki oświatowe oraz świetlice wiejskie, które są miejscem spotkań mieszkańców i promują wiele form aktywności kulturalnej. Zmodernizowane obiekty wpływają na integrację lokalnej społeczności oraz promocję wspólnego spędzania czasu wolnego. Obiekty te dają możliwość tworzenia kół i grup zainteresowań zrzeszających różne grupy wiekowe ludności lokalnej.

Na terenie gminy znajduje się 10 świetlic wiejskich, które zlokalizowane są w miejscowościach: Jabłonowo Pałuckie, Jabłówko, Jeżewice, Jeżewo, Nowe Dąbie, Obielewo, Pszczółczyn, Załachowo, Władysławowo i Buszkowo.

Sport rozwijają wszystkie placówki oświatowe. Z zakresu krzewienia kultury sportu i rekreacji na terenie gminy działają m.in.

- Miejski Ludowy Klub Sportowy "Noteć",
- Strzeleckie Bractwo Kurkowe w Łabiszynie,
- UKS „Noteć Łabiszyn”,
- UKS „Lubostroń”,

- UKS „Lider”,
- UKS „Łabiszynka”,
- Kujawsko-Pomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Bydgoszczy, ul. Dr E. Warmińskiego 10, 85-054 Bydgoszcz,
- Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Pałuki, Smerzyn 62, 89-210 Łabiszyn,
- Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Bydgoszczy, ul. Toruńska 57 A, 85-023 Bydgoszcz. Koło nr 146 PZW w Lubostroniu,
- Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego Koło nr 104 Łabiszyn,
- Jeździecki Klub Sportowy „VULCAN” Smogorzewo 47, 89-210 Łabiszyn,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Gakko-Karate”³.

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które znajdują się w ciężkich sytuacjach życiowych, a w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,

³ <https://ekrs.ms.gov.pl/> oraz Raport o stanie Gminy Łabiszyn za 2020 r.

- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Świadczenie pomocy społecznej powinno służyć również umacnianiu rodziny. Potrzeby osoby i rodziny korzystającej z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Do obowiązków ośrodków pomocy społecznej należy realizacja zadań własnych i zadań zleconych w zakresie ustalonym ustawami (wskazanymi w rozdziale 1 niniejszej Strategii), w tym przede wszystkim ustawą o pomocy społecznej, zgodnie z którą ośrodki pomocy społecznej realizują następujące zadania:

1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- b) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- c) udzielania schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,

- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- g) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- h) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- i) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- j) praca socjalna,
- k) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- l) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- m) dożywianie dzieci,
- n) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- o) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- p) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- q) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej województwu, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- r) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- s) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- t) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Zadania własne gminy:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- d) opracowanie i realizacja projektów socjalnych,

- e) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- f) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę:

- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- c) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- g) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy, wypełnia **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabiszynie** (dalej MOPS). Realizuje on zadania w zakresie pomocy społecznej będące zadaniami własnymi gminy, zadaniami własnymi gminy o charakterze obowiązkowym i zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej, wynikających z przepisów prawa oraz wykonywanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej lub innymi podmiotami. W Miejskim Ośrodku Pomocy pracuje 17 pracowników, są to: kierownik, główna księgowa, pracownicy socjalni, pracownicy obejmujący stanowiska ds. Świadczeń Rodzinnych, Wychowawczych i Funduszu Alimentacyjnego, pracownik ds. Dodatków Mieszkaniowych i Energetycznych, opiekunki domowe, asystent rodziny oraz pracownik sprawujący pomoc administracyjną w księgowości wraz z obsługą kasy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabiszynie jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy

społecznej. Bieżące funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zapewniają środki finansowe z budżetu gminy oraz środki z budżetu państwa.

Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,

- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat formy pomocy społecznej kierowanej do mieszkańców gminy Łabiszyn w latach 2016 – 2020. W roku 2020 najwięcej środków przeznaczono na odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej. Najwięcej świadczeń w 2020 zostało przyznanych w ramach zasiłków celowych, z czego najwięcej środków (80,08%) przekazano w ramach innych zasiłków celowych i w naturze ogółem. Głównymi powodami przyznania rodzinom pomocy społecznej w 2020 r. było: ubóstwo (266 rodzin – 508 osób w rodzinach) i bezrobocie (221 rodzin – 548 osób w rodzinach).

Zgodnie z informacjami w tabeli na przestrzeni lat 2016-2020 liczba osób pobierających świadczenia i ich kwota ulegały wahaniom. Wskaźniki w poszczególnych obszarach form pomocy kształtowały się następująco:

- liczba osób pobierających świadczenia zasiłku stałego spadła o 1,47%, a wypłacona kwota tych świadczeń wzrosła o 16,79%,
- liczba osób pobierających świadczenia zasiłku specjalnego celowego zmniejszyła się o 41,54%, a wypłacona kwota tych świadczeń o 39,59%,
- liczba osób, której Gmina opłaciła pobyt w domu pomocy społecznej, wzrosła o 26,67%, a wypłacona kwota tego świadczenia o 308 655,00 tys. zł.

Tabela 16. Pomoc społeczna na terenie gminy Łabiszyn - zadania własne Gminy w latach 2016-2020

Forma pomocy			Liczba osób, którym przyznano świadczenia [szt.]					Kwota świadczeń [zł]				
			2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłki stałe			68	75	79	74	67	311 618,00	320 259,00	370 610,00	384 185,00	363 656,00
w tym przyznane dla osoby:	samotnie gospodarującej		49	53	55	61	55	256 597,00	260 535,00	320 693,00	357 718,00	336 649,00
	pozostającej w rodzinie		19	22	24	13	12	55 021,00	59 724,00	49 917,00	26 467,00	27 007,00
Zasiłki okresowe			339	340	265	223	199	916 535,00	749 171,00	552 737,00	490 376,00	498 759,00
z tego przyznane z powodu:	bezrobocia		372	247	174	179	141	845 087,00	618 349,00	440 419,00	407 975,00	403 759,00
	długotrwałej choroby		10	32	34	25	17	26 675,00	34 376,00	41 350,00	32 510,00	34 201,00
	niepełnosprawności		17	36	22	14	12	44 773,00	59 270,00	34 391,00	17 158,00	16 915,00
	innego niż wyżej wymienione		0	25	34	27	29	0,00	37 176,00	36 260,00	32 733,00	43 884,00
Zasiłki celowe												
z tego:	Na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego		0	0	0	0	2	0,00	0,00	0,00	0,00	25 386,00
	Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem		352	351	284	296	291	140 689,00	170 954,00	126 514,00	115 680,00	205 226,00
	z tego:	Zasiłki specjalne celowe	130	141	100	137	76	42 482,00	50 183,00	23 680,00	24 892,00	25 662,00
Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej												
w tym:	Posiłek ogółem		396	330	285	223	189	140 000,00	135 000,00	121 500,00	124 996,00	72 159,00
	z tego:	dla dzieci	396	330	285	223	189	140 000,00	135 000,00	121 500,00	124 996,00	72 159,00
	Usługi opiekuńcze		13	15	9	13	22	116 552,00	122 873,00	96 745,00	109 759,00	140 687,00

Forma pomocy		Liczba osób, którym przyznano świadczenia [szt.]					Kwota świadczeń [zł]				
		2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
	Sprawienie pogrzebu	1	0	1	X	X	400,00	0	700,00	6 213,00	0,00
Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej		15	16	18	16	19	301 259,00	400 261,00	400 183,00	579 182,00	609 914,00

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

Tabela 17. Powody przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Łabiszyn w 2020 r.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym na wsi:	
UBÓSTWO	1	266	140	508
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	5	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	40	25	211
W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIELNOŚCI	5	30	20	168
BEZROBOCIE	6	221	91	548
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	113	48	232
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	175	81	346
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK. - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	9	54	19	178
W TYM:	10	39	13	109

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym na wsi:	
RODZINY NIEPEŁNE RODZINY WIELODZIETNE	11	11	4	59
PRZEMOC W RODZINIE	12	15	9	35
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	48	17	60
NARKOMANIA	15	5	2	9
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	16	6	2	6
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY (art. 7 pkt 11)	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	4	3	4
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

W ustawie o pomocy społecznej określone są zadania ośrodka pomocy społecznej. W szczególności należy do nich zaliczyć pracę socjalną. Zgodnie z art. 45 jest ona świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin i osób w ich środowisku społecznym, jak również na rzecz zapobiegania pogorszeniu się ich sytuacji.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

Do etapów metodycznego postępowania pracy socjalnej należą:

1. Diagnoza i ocena;
2. Wyznaczenie celów działania;
3. Opracowanie planu działania i budowa indywidualnego pakietu usług;
4. Realizacja planu działania;
5. Systematyczne ewaluacja działań;
6. Ewaluacja końcowa.⁴

Pracownik socjalny w pierwszej kolejności przeprowadza analizę sytuacji danej rodziny w oparciu o zasoby oraz jej ograniczenia. Musi dokładnie poznać sytuację bytowe osób i rodzin, które zgłaszają się o pomoc. Analizę sytuacji rodziny przeprowadza się za pomocą takich narzędzi jak kwestionariusz wywiadu środowiskowego lub innej specjalistycznej dokumentacji, służącej precyzyjnemu opracowaniu diagnozy rodziny. W kwestionariuszu tym znajdują się m.in. takie informacje, jak:

- dane osoby, z którą przeprowadza się wywiad, dane o rodzinie,
- informacje o członkach rodziny,
- analiza budżetu domowego rodziny,
- sytuacja mieszkaniowa osoby/rodziny,
- sytuacja osób wspólnie zamieszkujących,
- sytuacja zawodowa osoby/rodziny,

⁴K. Kadela, J. Kowalczyk, Standardy pracy socjalnej Rekomendacje organizacyjne i praktyczne

- sytuacja zdrowotna rodziny,
- sytuacja osób niepełnosprawnych,
- sytuacja osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków,
- potrzeby osób lub rodzin zgłoszone podczas przeprowadzenia wywiadu,
- ocena sytuacji osoby/rodziny i wnioski pracownika socjalnego,
- plan pomocy lub działań na rzecz osoby lub rodziny.⁵

Pracownicy socjalni analizują i oceniają zjawiska, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz zajmują się kwalifikowaniem do uzyskania tych świadczeń, oraz plan pomocy (projektowanie działań). Ich zakres obowiązków obejmuje także pomoc w uzyskaniu poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów oraz pobudzaniu społecznej aktywności i inspirowaniu działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych.

Wobec powyższego, świadczenie pracy socjalnej może odbywać się m.in. poprzez monitorowanie sytuacji interesantów, poradnictwo specjalistyczne, edukację, pomoc w przygotowaniu do pełnienia określonej roli społecznej. Praca socjalna opiera się również na podejmowaniu różnego rodzaju interwencji np. odebranie dziecka wobec bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia lub wobec osób starszych pozostawionych bez należytej opieki albo doświadczających przemocy domowej oraz występowanie na rzecz osoby/rodziny do innych instytucji, celem objęcia pomocą według ich kompetencji.

W przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej pracownik socjalny ma za zadanie monitorowanie ich sytuacji życiowej, edukowaniu w zakresie nabywania właściwych kompetencji wychowawczych, a także ocenianiu oraz opiniowaniu dla organizatorów pieczy zastępczej ich gotowości i motywacji do ponownego przejęcia opieki nad dzieckiem.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Wykorzystuje się w niej właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

Na terenie gminy znajduje się 10 świetlic środowiskowych, zlokalizowanych w miejscowości: Jabłowo Pałuckie, Jeżewice, Jeżewo, Obielewo, Pszółczyn, Załachowo, Władysławowo, Jabłówko, Nowe Dąbie oraz na pograniczu Smogorzewa – Łabiszyna Wsi.

⁵ J. Krzyszkowski (pod. red.), POLITYKA, POMOC, PRACA, Podręcznik dla pracowników socjalnych, Wybrane aspekty pracy socjalnej

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Łabiszyn, co roku uchwała Roczny Program Współpracy Gminy Łabiszyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Obecnie obowiązującym jest Program przyjęty na 2022 rok uchwałą nr XXVII/199/21 Rady Miejskiej w Łabiszynie z dnia 27 października 2021 roku.

Celem głównym programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją samorządową a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.

Cele szczegółowe programu to:

- zapewnienie efektywnego wykonywania zadań publicznych Gminy przez włączenie do ich realizacji organizacji pozarządowych i innych organizacji pożytku publicznego,
- podniesienie jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy,
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- promowanie i wzmacnianie postaw obywatelskich,
- wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych,
- wspieranie oraz powierzanie organizacjom zadań publicznych,
- racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych.

Współpraca Gminy Łabiszyn z organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy i niefinansowy. Współpraca realizowana jest przy poszanowaniu zasad: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Wyznaczono zadania priorytetowe w zakresie:

- kultury fizycznej i sportu poprzez:
 - upowszechnienie i promocję kultury fizycznej i sportu w różnych dyscyplinach sportowych,
 - wspieranie działalności klubów sportowych,
 - prowadzenie współzawodnictwa sportowego w szkołach i przedszkolach,
 - organizowanie imprez sportowo - rekreacyjnych, turniejów, olimpiad oraz innych imprez o podobnym charakterze,
 - organizowanie rajdów,
 - współpracę międzynarodową w zakresie kultury fizycznej,
 - działania z zakresu utrzymania gminnych obiektów sportowych,
 - propagowanie wśród dzieci i młodzieży aktywności fizycznej,
- kultury, turystyki, oświaty, zdrowia poprzez:

- organizowanie imprez kulturalnych i turystycznych, wspieranie inicjatywy organizacji do tego powołanych,
 - wspieranie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego,
 - wspieranie aktywności szkół w prowadzeniu zajęć pozalekcyjnych,
 - wspieranie aktywności emerytów i rencistów,
 - wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych,
 - promowanie honorowego krwiodawstwa,
 - promowanie zachowań prozdrowotnych,
 - organizację badań oraz pogadań profilaktycznych,
- profilaktyki i przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez:
- przeciwdziałanie uzależnieniom- profilaktyka,
 - działania ograniczające ubóstwo, pomoc w trudnych sytuacjach życiowych mieszkańcom gminy, wyrównywanie szans tych rodzin,
 - inne zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych uzależnień dla Gminy Łabiszyn;
- ochrony środowiska i ekologii poprzez:
- edukację ekologiczną szczególnie w zakresie gospodarki odpadami- selektywna zbiórka odpadów,
 - ochronę dziedzictwa przyrodniczego,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych poprzez wspieranie rozwoju stowarzyszeń odnowy wsi i rozwoju wsi.

Poniżej przedstawiono organizacje pozarządowe zarejestrowane i działające na terenie gminy Łabiszyn:

- Miejski Ludowy Klub Sportowy "Noteć",
- Ochotnicza Straż Pożarna przy bydgoskich zakładach przemysłu gumowego „STOMIL” – Zakład w Łabiszynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lubostroniu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łabiszynie,
- Towarzystwo Miłośników Historii Łabiszyna i okolic,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi,
- Stowarzyszenie Mała Szkoła w Nowym Dąbiu,
- Samodzielna Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – przychodnia w Łabiszynie,
- Łabiszyńskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i ich rodzin,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Lubostroń „Lube Strony”,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Spaw,

- Stowarzyszenie GRABA,
- Stowarzyszenie Rodzinnego Ogrodu Działkowego „NOTEĆ”,
- Strzeleckie Bractwo Kurkowe w Łabiszynie,
- Stowarzyszenie Ogrodowe „NAD NOTECIĄ”,
- Fundacja Laboratorium Energii Odnawialnej,
- Fundacja Schronisko dla Roślin,
- Stowarzyszenie KUJAVIA,
- Fundacja Zwierzę też Człowiek,
- Gminne Koło Gospodyń Wiejskich Łabiszyn,
- Stowarzyszenie Gminna Rada Kół Gospodyń Wiejskich w Łabiszynie,
- UKS „Noteć Łabiszyn”,
- UKS „Lubostroń”,
- UKS „Lider”,
- UKS „Łabiszynka”,
- Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Bydgoszczy, ul. Toruńska 57 A, 85-023 Bydgoszcz. Koło nr 146 PZW w Lubostroniu,
- Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego Koło nr 104 Łabiszyn,
- Jeździecki Klub Sportowy „VULCAN” Smogorzewo 47, 89-210 Łabiszyn,
- Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Pałuki, Smerzyn 62, 89-210 Łabiszyn,
- Kujawsko-Pomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Bydgoszczy, ul. Dr E. Warmińskiego 10, 85-054 Bydgoszcz,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Gakko-Karate”,
- Stowarzyszenie Kobiety z Pasją.⁶

⁶ <https://ekrs.ms.gov.pl/> oraz Raport za rok 2020

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie gminy

Problem społeczny to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę do efektywnego funkcjonowania państwa, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych.

Do najpowszechniejszych problemów społecznych, które szczegółowo przeanalizowano w dalszej części Strategii, należą:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- długotrwałe i ciężkie choroby,
- niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- uzależnienia, w tym alkoholizm i narkomanię,
- bezdomność,
- przemoc w rodzinie,
- przestępczość.

3.2.1. Bezrobocie

Bezrobocie, obok ubóstwa i niepełnosprawności, to jeden z największych problemów gospodarczych i społecznych naszej cywilizacji. Status bezrobotnego jest przypisywany osobom zdrowym, gotowym do podjęcia pracy w danym zawodzie, które z powodu braku zapotrzebowania na pracowników nie mogą podjąć pracy zarobkowej.

W wyniku tego zjawiska diametralnie pogarsza się stan życia osób nim dotkniętych, który może prowadzić również do izolacji społecznej. Niepokojącym zjawiskiem jest dziedziczenie bezrobocia. Związek przyczynowo – skutkowy wyjaśnia, że w większości bezrobotni rodzice nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom odpowiedniego wykształcenia. Ponadto sami będąc w sytuacji niekorzystnej egzystencjonalnie, często nieświadomie przekazują złe wzorce i cechy charakteru, które powinni wyeliminować. Do wzorców tych należą m.in.: bezradność, pesymizm i brak wpływu na życiową sytuację. W ten sposób upowszechnia się bierność, która prowadzi do trwałego braku zatrudnienia. Najczęściej osoby te mają niski poziom wykształcenia, więc konieczne w tym przypadku są spotkania i zajęcia z psychologiem.

Najwięcej aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym, następnie w przemyśle i budownictwie, sektorze usługowym oraz finansowym.⁷ Stan i zmiany zachodzące na rynku pracy mają wpływ na bezrobocie. W roku 2020 na terenie gminy zarejestrowanych było 366 bezrobotnych, z czego 63,66% stanowiły kobiety.

Tabela 18. Bezrobotni zarejestrowani z terenu gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	540	450	406	314	366
mężczyźni	233	171	146	89	133
kobiety	307	279	260	225	233

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Łabiszynie

W 2020 r. wśród bezrobotnych dominowały osoby długotrwale bezrobotne. W czasie lat 2016-2020 ich liczba zmalała jednak o 37,97%. W 2020 r. udział osób bezrobotnych, w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, wynosił 5,88%.

Tabela 19. Liczba bezrobotnych z podziałem na grupy - stan na koniec grudnia danego roku

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
do 25 roku życia	66	57	38	32	41
do 30 roku życia	144	119	110	77	80
powyżej 50 roku życia	122	105	94	71	75
długotrwale bezrobotni	316	268	230	178	196

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W tabeli poniżej zostały przedstawione szczegółowe dane dotyczące bezrobocia na terenie gminy Łabiszyn.

Tabela 20. Bezrobocie na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016 - 2020

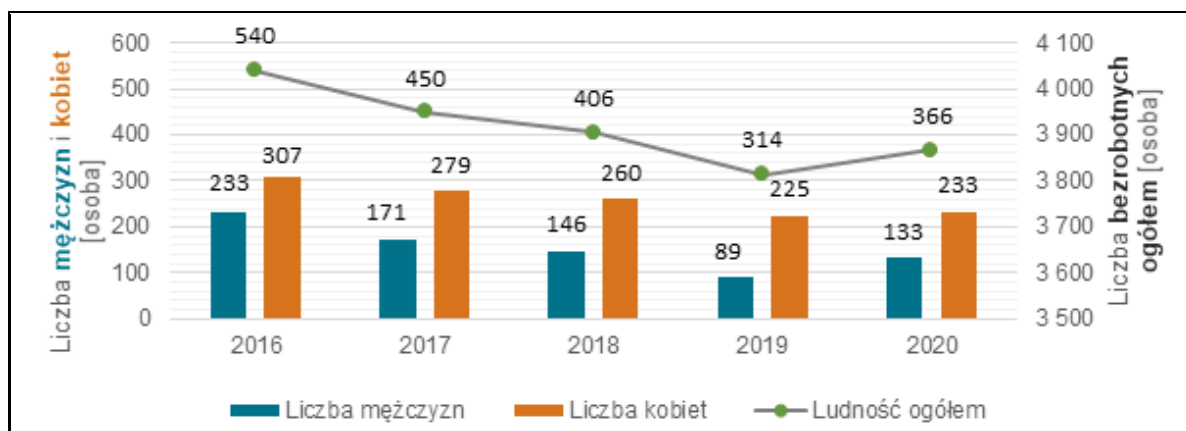
Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób bezrobotnych OGÓŁEM, w tym:	540	450	406	314	366
- kobiet	307	279	260	225	233
- mężczyzn	233	171	146	89	133
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	101	95	82	77	87
Liczba bezrobotnych absolwentów	13	13	11	8	10
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych	9	12	6	4	8
Liczba osób bezrobotnych wg wieku:					
- bezrobotni do 25 roku życia	66	57	38	32	41
- bezrobotni od 25 do 50 roku życia	352	288	274	211	250

⁷ <http://polskawliczbach.pl>

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
- bezrobotni powyżej 50 roku życia	122	105	94	71	75
Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy:					
- bezrobotni do 1 miesiąca	40	28	26	23	34
- bezrobotni od 1 do 3 miesięcy	92	84	90	53	48
- bezrobotni od 3 do 6 miesięcy	77	64	45	54	46
- bezrobotni od 6 do 12 miesięcy	93	60	58	47	87
- bezrobotni od 12 do 24 miesięcy	107	79	66	44	63
- bezrobotni powyżej 24 miesięcy	131	135	121	93	88
Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia:					
- wykształcenie gimnazjalne i poniżej	25	27	35	23	30
- wykształcenie zasadnicze zawodowe	71	67	53	46	57
- wykształcenie średnie	41	41	35	32	28
- wykształcenie policealne i średnie zawodowe	247	183	169	126	151
- wykształcenie wyższe	156	132	114	87	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Łabiszynie

Wykres 5. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia zmniejszyła się o 56,18%, a liczba osób w tych rodzinach spadła o 49,43%.

Tabela 21. Liczba beneficjentów MOPS w Łabiszynie korzystających z pomocy z powodu bezrobocia

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	437	393	315	267	221
Liczba osób w rodzinach	1 201	1 065	808	685	548

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

Na terenie gminy realizowane są także prace społecznie użyteczne. Program ten skierowany jest do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Przeciwdziała on wykluczeniu społecznemu. Głównym jego efektem jest czasowa aktywizacja zawodowa bezrobotnych.

3.2.2. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się jako niedostateczną ilość środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki. Ośrodek pomocy społecznej jest zobowiązany do pomocy ludziom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Jednymi z najczęstszych powodów ubóstwa są bezrobocie i niechęć podejmowania pracy, ale również długotrwałe i ciężkie choroby uniemożliwiające lub utrudniające podjęcie pracy.

Zjawisko ubóstwa najbardziej widoczne jest w rodzinach wielodzietnych, rodzinach samotnie wychowujących dzieci oraz w rodzinach utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych (innych niż renta i emerytura).

Liczba rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa w latach 2016 - 2020 na terenie gminy Łabiszyn zmniejszyła się o 42,05%, a liczba osób w tych rodzinach o 54,80%.

Tabela 22. Liczba beneficjentów objętych pomocą MOPS w Łabiszynie z powodu ubóstwa

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	459	415	344	297	266
Liczba osób w rodzinach	1 124	919	675	538	508

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

DODATKI MIESZKANIOWE I ZRYCZAŁTOWANY DODATEK ENERGETYCZNY

Dodatek mieszkaniowy przysługuje na podstawie tytułu prawnego, powierzchni lokalu oraz kryterium dochodowego. Dochód stanowią wszelkie przychody po odjęciu kosztów uzyskania przychodów oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, których średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym.

Kryterium dochodowe ulega zmianie każdorazowo przy waloryzacji świadczeń emerytalnych i rentowych. Decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy wydawane są na okres 6 miesięcy.

Ponadto mieszkańcy gminy otrzymać mogą zryczałtowany dodatek energetyczny. Jest on formą pomocy przeznaczoną dla osób otrzymujących dodatek mieszkaniowy mającą na celu częściową rekompensatę kosztów zakupu energii elektrycznej.

POMOC W ZAKRESIE DOŻYWIANIA

Program „Posiłek w szkole i w domu” - celem programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych, a także wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole. Program zaplanowano do realizacji na lata 2019-2023.

Z programu w formie posiłku w 2020 r. skorzystało 189 uczniów ze 113 rodzin, na ogólną kwotę 72 159,00 zł.

3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych

Niepełnosprawność wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, umysłowych bądź psychicznych. Osoby dotknięte tymi schorzeniami są często wykluczane z życia społecznego. Muszą codziennie zmagać się z wieloma problemami, np. niedostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb. Niejednokrotnie towarzyszy temu izolacja społeczna oraz trudności ze znalezieniem pracy.

Niepełnosprawność kwalifikuje się na podstawie typu choroby i obszaru, jaki ona obejmuje. Orzekanie o niepełnosprawności oraz jej stopniowanie określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2021 r. poz. 857). Rodzaje niepełnosprawności oznaczane są według kodów. Na podstawie tego dokumentu określa się następujące kody dla przyczyn niepełnosprawności:

- 01-U Upośledzenie umysłowe;
- 02-P Choroby psychiczne;
- 03-L Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O Choroby narządu wzroku;
- 05-R Upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E Epilepsja;
- 07-S Choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T Choroby układu pokarmowego;
- 09-M Choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N Choroby neurologiczne;

- 11-I Inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C Całościowe zaburzenia rozwojowe.

Istotnym problemem dla osób borykających się z niepełnosprawnością są restrykcyjne kryteria dochodowe, które decydują o tym, czy osoba niepełnosprawna otrzyma odpowiednią pomoc finansową i materialną, czy też nie. Należy bowiem pamiętać, że niepełnosprawność w rodzinie bardzo nadwyręża domowy budżet, a oferta publicznej opieki zdrowotnej oraz innych podmiotów w zakresie terapii i rehabilitacji jest niewystarczająca. W związku z tym, osoby niepełnosprawne i ich rodziny są zmuszone korzystać z kosztownych usług świadczonych przez prywatne podmioty. Pogorszenie sytuacji finansowej wynika również z rezygnacji z pracy w celu opieki nad niepełnosprawną osobą. Nierzadko mają również miejsce problemy z powrotem na rynek pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej i trudności w znalezieniu opieki nad taką osobą na czas pracy zawodowej.

Warto także podkreślić, że niepełnosprawność w rodzinie nie tylko wpływa na sytuację finansową, ale także na inne sfery życia rodziny. Do często pojawiających się problemów można zaliczyć: wyczerpanie, wypalenie, depresję, kryzysy małżeńskie (odchodzenie partnerów).

Pracownicy MOPS w Łabiszynie pomagają mieszkańcom w załatwieniu spraw związanych z uzyskaniem orzeczenia o niepełnosprawności.

Na terenie gminy w 2020 r. było 357 beneficjentów objętych pomocą MOPS, z czego 51,82% stanowili mężczyźni. Liczba beneficjentów od 2016 wzrosła o 6,25%.

Tabela 23. Liczba beneficjentów objętych pomocą MOPS w Łabiszynie z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób niepełnosprawnych, w tym:	336	339	343	379	357
kobiety	147	151	165	178	172
mężczyźni	189	188	178	201	185

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

Liczba rodzin objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w latach 2016 - 2020 na terenie gminy Łabiszyn zmniejszyła się o 6,61%, a liczba osób w tych rodzinach o 11,11%.

Tabela 24. Liczba beneficjentów objętych pomocą MOPS w Łabiszynie z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	121	143	128	129	113
Liczba osób w rodzinach	261	316	275	262	232

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

ZASIŁEK RODZINNY ORAZ DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO

Zasiłek rodzinny przyznawany jest na częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przyznawany jest na określony czas, tj. do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, ale nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo 24 roku życia, jeśli kontynuuje naukę w szkole i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

Dla osób z niepełnosprawnością przyznawany jest:

- **zasiłek pielęgnacyjny** — przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie, która ukończyła 75 lat, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Przyznawany jest on, aby pokryć częściowo wydatki, które wynikają z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Nie jest on zależny od dochodu. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli instytucja zapewnia nieodpłatnie pełne utrzymanie, osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego, który jest wypłacany przez ZUS i KRUS oraz jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenia na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby (chyba, że przepisy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej).
- **specjalny zasiłek opiekuńczy** — zasiłek przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej - w celu sprawowania stałej opieki nad osobą z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności. Ponadto muszą zostać spełnione następujące wskazania: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy

innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

- **świadczenie pielęgnacyjne** — świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności — jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności).

PRAWO DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Na mocy art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznaje się prawo do świadczeń zdrowotnych. Świadczenia zdrowotne są wydawane na podstawie decyzji administracyjnych i są finansowane przez oddział wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

3.2.4. Problemy osób starszych

Starość to nieuchronny etap życia każdego człowieka, pomimo to pojęcie starości nie zostało jeszcze jednoznacznie zdefiniowane. Za podstawowe cechy starości uznaje się stopniowy wzrost zależności od otoczenia, demencja i szczególnie widoczne postępujące ograniczenie ruchowe. Główne problemy osób starszych to uczucie izolacji i braku przydatności w ukształtowanej hierarchii społecznej, a także samotność i w dużej mierze życie w ubóstwie.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 rok życia – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 rok życia – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 rok życia i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Według danych GUS na terenie gminy w 2020 roku mieszkało 2 274 osób starszych, z czego kobiety stanowiły 55,19%.

Gmina Łabiszyn zapewnia wsparcie dla osób starszych wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności poprzez dopłaty do kosztów utrzymania mieszkańców gminy w DPS-ach. Ponadto osoby, które ukończyły 75 lat, mogą pobierać zasiłek pielęgnacyjny.

Na terenie gminy funkcjonuje Klub Seniora „Tulipan” przy Łabiszyńskim Domu Kultury. W ramach Klubu Seniora osoby starsze mogą uczestniczyć w chórze, wycieczkach,

spotkaniach integracyjnych oraz w wyjazdach do zaprzyjaźnionych Klubów. Przynależność do klubów seniora pozwala uniknąć negatywnych skutków starości i samotności tych osób, tj. poczucia wyobcowania, obniżenia poczucia własnej wartości, stanów depresyjnych.

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze to forma pomocy społecznej udzielana w ramach systemu wsparcia socjalnego. Uzyskać ją mogą osoby samotne i w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Dzieli się ona na:

- **usługi opiekuńcze**, które obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem,
- **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, które są usługami dostosowanymi do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Mieszkańcy gminy mogą zwrócić się o pomoc w formie usług opiekuńczych do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zakres usług, wysokość odpłatności lub jej brak ustali Kierownik Ośrodka na podstawie przeprowadzonego w przedmiotowej sprawie wywiadu środowiskowego.

Odpłatność za świadczone usługi opiekuńcze na obszarze gminy reguluje uchwała nr XII/97/19 Rady Miejskiej w Łabiszynie z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Wysokość kosztu jednej godziny usług opiekuńczych i specjalistycznych podlega jednak częściowemu lub całkowitemu zwolnieniu z pełnej kwoty w zależności od wysokości dochodu osoby lub osoby w rodzinie ustalonego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w procentowym stosunku do kryterium dochodowego określonego w ustawie.

3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rodzina to podstawowa jednostka społeczna, na której opiera się istnienie całego społeczeństwa. Jest powołana do rozwoju jednostkowego i najpełniej kształtuje życie człowieka. To najlepsze naturalne środowisko, w którym dziecko jest otoczone opieką oraz ma możliwość rozwijania swoich umiejętności i zaspokajania podstawowych potrzeb.

Właściwemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać bardzo dużo czynników, wśród których istotną rolę odgrywają dysfunkcje społeczne. Główne źródła dezorganizacji rodzin stanowią: przemoc, alkoholizm, narkomania, długotrwałe bezrobocie czy ubóstwo. Takie zjawiska są przyczyną problemów z brakiem integracji i rozwoju przestrzeni sąsiedzkiej. Jeżeli w rodzinie pojawiają się powyższe dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane są do podjęcia na jej rzecz odpowiednich działań. Należy wspierać rodzinę, by przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Zastosowane rozwiązania powinny polegać na kooperacji różnych podmiotów wsparcia społecznego, głównie po to, aby udzielona pomoc dawała jak największe prawdopodobieństwo dobrego rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. Oprócz wsparcia finansowego powinno uwzględnić się również pomoc psychologów, pedagogów czy policji, po to, by walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności wychowawcze rodzin oraz budować więzi rodzinne.

W przypadkach bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodziny mogą liczyć na wsparcie ze strony MOPS. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej w wyniku bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na terenie gminy w latach 2016-2020 nie uległa zmianie, natomiast nieznacznie zmalała liczba osób w rodzinach – spadek o 1,11%. Liczba rodzin niepełnych i ich członków, objętych pomocą społeczną, nie zmieniła się. W analizowanych latach liczba rodzin wielodzietnych objętych pomocą zmniejszyła się o 8,33%, natomiast liczba osób w tych rodzinach spadła o 3,28%.

Tabela 25. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych					
Liczba rodzin	54	69	61	73	54
Liczba osób w rodzinach	180	234	203	252	178
w tym rodziny niepełne					
Liczba rodzin	39	40	36	39	39
Liczba osób w rodzinach	109	112	100	103	109
w tym rodziny wielodzietne					
Liczba rodzin	12	16	12	15	11
Liczba osób w rodzinach	61	82	63	81	59

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

Liczba rodzin otrzymująca pomoc z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2016 – 2020 zmniejszyła się o 9,09%, a liczba osób w tych rodzinach o 12,08%. W zakresie wielodzietności liczba rodzin objęta wsparciem zmniejszyła się o 21,05%, a liczba osób w tych rodzinach o 23,64%.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Potrzeba ochrony macierzyństwa					
Liczba rodzin	44	53	46	45	40
Liczba osób w tych rodzinach	240	279	247	233	211
w tym wielodzietność					
Liczba rodzin	38	43	38	32	30
Liczba osób w tych rodzinach	220	246	218	183	168

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

ZASIŁEK RODZINNY ORAZ DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO

Zasiłek rodzinny przyznawany jest na częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przyznawany jest na określony czas, tj. do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, ale nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo 24 roku życia, jeśli kontynuuje naukę w szkole i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Beneficjent mający prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA „BECIKOWE”

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, przysługująca na każde urodzone żywe dziecko zależy od dochodu rodziny, który w przeliczeniu na osobę nie może przekroczyć kwoty 1 922 zł. Drugim warunkiem jest dostarczenie zaświadczenia wystawionego przez lekarza lub położną potwierdzającego pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu (wymóg dotyczy tylko biologicznych rodziców). Wyżej wymienione świadczenie przysługuje na wniosek złożony w terminie do 12 miesięcy od dnia

narodzin dziecka, a w przypadku, gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia, nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wniosek złożony po terminie pozostaje bez rozpoznania. Wysokość świadczenia wynosi 1 000 zł i jest ono wydawane jednorazowo.

ZASIŁEK DLA OPIEKUNÓW

W dniu 15 maja 2014 r. weszła w życie ustawa z 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1297), w której określono warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r. poz. 1548 oraz Dz.U. z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje:

- za okresy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. (bez ograniczenia wiekowego powstania niepełnosprawności, ale z zachowaniem kolejności obowiązku alimentacyjnego),
- od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. (bez ograniczenia wiekowego powstania niepełnosprawności, ale z zachowaniem kolejności obowiązku alimentacyjnego).

ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Od 1 stycznia 2010 r. przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

1. Matce albo ojcu;
2. Innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359) ciąży obowiązek alimentacyjny;
3. Opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, która wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka):

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Osobie innej niż spokrewniona w pierwszym stopniu, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, pod warunkiem, że nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu albo gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki nad osobą niepełnosprawną.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1. Osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
2. Osoba wymagająca opieki:
 - pozostaje w związku małżeńskim,
 - została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej;
3. Osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
4. Osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie;
5. Na osobę wymagającą opieki członek rodziny jest uprawniony za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

ZASIŁEK DLA OPIEKUNA JAKO ŚWIADCZENIE BĘDĄCE REALIZACJĄ WYROKU TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO Z DNIA 5 GRUDNIA 2013 R., SYGN. AKT TK AKT K 27/13

W dniu 15 maja 2014 r. weszła w życie ustawa z 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U z 2020 r. poz. 1297), w której określono warunki nabywania

oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r. poz. 1548 oraz Dz.U. z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje:

- za okresy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. (bez ograniczenia wiekowego powstania niepełnosprawności, ale z zachowaniem kolejności obowiązku alimentacyjnego),
- od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. (bez ograniczenia wiekowego powstania niepełnosprawności, ale z zachowaniem kolejności obowiązku alimentacyjnego).

ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE

Od stycznia 2016 r. świadczenie rodzicielskie należy do katalogu świadczeń rodzinnych. Postępowanie w sprawie przyznania świadczeń rodzicielskich kończy się wydaniem decyzji administracyjnej.

Świadczenie rodzicielskie to wypłacane po urodzeniu dziecka wsparcie finansowe dla rodziców, którzy nie mają uprawnień do zasiłku macierzyńskiego (nie podlegają ubezpieczeniu chorobowemu). Mogą więc z niego skorzystać m.in. studenci, osoby bezrobotne (niezależnie od tego czy są zarejestrowane w urzędzie pracy, czy nie), osoby pracujące na podstawie umów zlecenia i o dzieło oraz rolnicy.

Zasadniczo świadczenie przysługuje matce dziecka. Świadczenie rodzicielskie przysługuje również ojcu dziecka w przypadku:

- skrócenia okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego na wniosek matki dziecka po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka,
- śmierci matki dziecka,
- porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje także:

- opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia,
- rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia,
- osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie jest przyznawane niezależnie od dochodu rodziny. Nie przysługuje w następujących przypadkach:

- nie otrzymają go osoby otrzymujące zasiłek macierzyński,
- w momencie, gdy jeden rodzic otrzymuje zasiłek macierzyński, drugi rodzic/opiekun nie będzie mógł skorzystać ze świadczenia rodzicielskiego,
- świadczenie nie będzie przysługiwać również wtedy, gdy rodzice/opiekunowie korzystają z tego typu świadczeń z tytułu urodzeniu dziecka w innych systemach niż powszechny system ubezpieczeniowy (np. funkcjonariusze służb mundurowych),
- gdy dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej (w przypadku matki lub ojca lub osoby, która przysposobiła dziecko),
- gdy rodzic/opiekun nie sprawuje lub zaprzestał sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, np. w związku z wykonywaniem pracy zarobkowej uniemożliwiającej sprawowanie tej opieki,
- gdy w związku z wychowywaniem / opieką nad tym samym dzieckiem jest już ustalone prawo do świadczenia rodzicielskiego, dodatku do zasiłku rodzinnego w okresie urlopu wychowawczego, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna,
- gdy osobom uprawnionym do świadczenia rodzicielskiego przysługuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia rodzicielskiego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Osoba pobierająca świadczenie rodzicielskie nie może jednocześnie wykonywać pracy, która uniemożliwia jej sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem.

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest wypłacane na dziecko, jeśli jeden z rodziców dziecka nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego. Świadczenie wypłaca gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka i przysługuje osobie uprawnionej:

- do ukończenia przez 18 roku życia,
- do ukończenia nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia,
- bezterminowo, jeśli osoba uprawniona legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego może otrzymać osoba, która spełnia kryterium dochodowe. Świadczenia nie będą przysługiwać w wypadku, gdy:

- osoba uprawniona ukończyła 18 rok życia i nie uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- osoba uprawniona ukończyła 25 rok życia i nie legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium dochodowe,
- egzekucja alimentów okazała się skuteczna,
- osoba uprawniona zawarła związek małżeński,
- osoba uprawniona została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej.

Gmina w każdej chwili może wstrzymać wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego, mimo że jest ono przyznawane na określony okres. Stanie się, to, gdy:

- osoba uprawniona odmówi udzielenia bądź nie udzieli w wyznaczonym terminie wyjaśnień, co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń,
- osoba uprawniona odmówi udzielenia organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji lub udzieli informacji nieprawdziwych,
- osoba uprawniona nie podejmuje świadczeń przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe.

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE „RODZINA 500+”

Gmina Łabiszyn działa zgodnie z realizowanym na terenie całego kraju programem wsparcia dla rodzin wychowujących dzieci „Rodzina 500 Plus”, który reguluje ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.). Program polega na wypłacaniu rodzinom świadczeń wychowawczych w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko, co ma zapewnić częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od

1 lipca 2019 roku programem objęto wszystkie dzieci do 18 roku życia bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. Od 1 stycznia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjmuje, rozpatruje wnioski oraz przyznaje świadczenia na bieżąco. Osoby, którym przyznano do 31 grudnia 2021 r. świadczenie od MOPS, będą otrzymywać je do 31 maja 2022 r. Od 1 lutego 2022 r. ZUS rozpocznie nabór na nowy okres rozliczeniowy, rozpoczynający się 1 czerwca 2022 r. i od tego momentu to on w pełni będzie pełnił świadczenie „Rodzina 500+”.

ŚWIADCZENIE „DOBRY START”

Zgodnie z brzmieniem rozporządzenia Rady Ministrów z 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. z 2021 r. poz. 1092) świadczenie przysługuje raz w roku w kwocie 300 zł na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia. Świadczenie to przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku na dziecko oraz osobom uczącym się – raz w roku bez względu na dochód rodziny. „Dobry start” nie przysługuje natomiast dzieciom lub osobom uczącym się umieszczonym w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym, zakładzie karnym, szkole wojskowej lub innej szkole, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie, bądź na dziecko z tytułu rozpoczęcia rocznego przygotowania przedszkolnego (zerówka).

USTAWA „ZA ŻYCIEM”

Jest to ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin. Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu, opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. Świadczenie to przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka posiadającego zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Jednorazowe świadczenie przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny towarzyszy rodzinie przez pewien czas, udziela niezbędnego wsparcia, pomaga wprowadzać zmiany w myśleniu i zachowaniu. Wszystko to ma na celu dostosowanie

środowiska rodzinnego do prawidłowego rozwoju dzieci i zapewnieniu im niezbędnego bezpieczeństwa.

Zadaniami asystenta rodziny są:

- prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz udzielenia informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe,
- udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, a dokładnie w znalezieniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- sporządzenie planu pracy z rodziną we współpracy z zespołem interdyscyplinarnym,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek Sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Od stycznia 2017 roku zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329) kobieta w ciąży i jej rodzina, w której przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko; kobiety, które otrzymały informacje o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu; kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych, a także kobiety, które po porodzie nie oddadzą dzieci do domu dziecka, mają prawo do skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny. Zgodnie z przepisami rodzina jest uprawniona do porad w zakresie:

- przewyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- wsparcia psychologicznego,
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny to rządowy program finansowany ze środków budżetu państwa, skierowany do rodzin mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, niezależnie od tego, jakim dochodem dysponuje rodzina. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta

Dużej Rodziny przyznawana jest bezpłatnie, przy czym wyjątek stanowi wydanie duplikatu oraz wydanie karty w formie elektronicznej, w przypadku gdy: członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, wydana już została wyłącznie karta tradycyjna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuję o kartę elektroniczną albo członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, udostępniona już została karta elektroniczna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuję o wydanie karty tradycyjnej.

PIECZA ZASTĘPCZA

Obowiązująca od dnia 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych organ wykonawczy gminy zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wsparcie następuje za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz instytucjonalnej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia Sądu. Objęcie dziecka pieczą zastępczą następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletniości. Osoba, która osiągnęła pełnoletniość przebywająca w pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej może pozostać w pieczy za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub dyrektora placówki, nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Osoba ta musi spełniać określone warunki:

- kontynuuje naukę szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, u pracodawcy,

- legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i kontynuuje naukę w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Dziecko pozbawione w części lub w całości opieki rodzicielskiej może być umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na terenie gminy Łabiszyn nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo-wychowawcza ani dom dziecka.

3.2.6. Uzależnienia

Przyczyny uzależnień mogą być:

- psychospołeczne – zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno-wychowawczego, czego przyczyną są różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), co w konsekwencji może doprowadzić do wycofania się jednostki w świat iluzji,
- biopsychiczne – zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczną,
- kulturowe – potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, brak celów i perspektyw, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązujących i społecznie akceptowanych systemów norm i wartości.

Najczęściej występującymi uzależnieniami jest alkoholizm i narkomania. Nadużywanie alkoholu czy sięganie po narkotyki jest bardzo poważnym problemem społecznym, który może prowadzić do wzrostu przemocy i przestępczości. Efektem uzależnień może być także izolacja społeczna i problemy finansowe prowadzące do wykluczenia i ubóstwa.

Niestety te uzależnienia zbierają swoje żniwo wśród młodzieży i dzieci, które zafascynowane panującą modą sięgają po używki. Przeciwdziałanie więc temu zjawisku musi opierać się na współpracy wielu instytucji.

Oprócz działalności MOPS, w ramach uzależnień działają również: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Dla osób uzależnionych działa również Punkt Konsultacyjny, który znajduje się w Łabiszyńskim Domu Kultury. Na terenie gminy Łabiszyn prowadzona była także świetlica socjoterapeutyczna w Lubostroniu. Jej działalność została zawieszona do odwołania z powodu pandemii COVID-19.

Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba rodzin otrzymująca pomoc z powodu uzależnień od alkoholu zmniejszyła się o 39,24%, a liczba osób w tychże rodzinach zmniejszyła się o 49,15%. Na terenie gminy Łabiszyn w 2020 r. 5 rodzin (9 osób) otrzymało pomoc z powodu narkomanii.

Tabela 27. Liczba beneficjentów pomocy MOPS w Łabiszynie z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Alkoholizm					
Liczba rodzin	79	74	64	41	48
Liczba osób w rodzinach	118	113	98	59	60
Narkomania					
Liczba rodzin	0	9	7	5	5
Liczba osób w rodzinach	0	24	15	9	9

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

Na przestrzeni lat 2016-2020 zauważalny jest spadek liczby osób uzależnionych od alkoholu korzystających z form pomocy społecznej. Na terenie gminy zmalała liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie o 30,00%. Na przestrzeni lat wzrosła liczba udzielonych porad psychologicznych o 36,47%. Na przestrzeni lat 2016-2020 zmalała liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach – spadek o 22,63%. Niniejsze dane świadczą o zmniejszającym się problemie, uzależnienia od alkoholu na terenie gminy Łabiszyn.

Tabela 28. Uzależnienia alkoholowe na terenie gminy Łabiszyn

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba udzielonych porad psychologicznych	255	253	255	511	348
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	80	88	84	93	63
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	27	30	28	31	21
Liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie	17	19	21	24	14
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	10	11	7	7	7
Liczba osób korzystających z różnych form terapii	15	14	12	14	12
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	1 299	1 147	1 093	1 103	1 005

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

Oprócz najczęściej spotykanych uzależnień, czyli alkoholu i narkotyków, można spotkać się także z innymi, którymi są:

- uzależnienie od dopalaczy, które wykazują działania psychoaktywne, a co za tym idzie, wywołują w organizmie stan odurzenia, euforii oraz bardzo często spotykane halucynacje.

Niestety dostęp do tej substancji jest prosty i nawet można je zakupić przez Internet. Do negatywnych skutków stosowania dopalaczy należą: bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, które w konsekwencji mogą zakończyć się samobójstwem. Leczenie tego uzależnienia wiąże się z ukończeniem programu terapeutycznego i abstynencja, co więcej osoba chora powinna uczestniczyć w tzw. grupach wsparcia,

- uzależnienie od komputera i gier komputerowych, podczas którego osoby (zwłaszcza dzieci i młodzież) wykazują ciągłą potrzebę używania komputera, zwłaszcza do grania we wszelkiego rodzaju gry komputerowe. Bardzo poważnym, skutkiem tego jest często nieodróżnianie świata rzeczywistego od fikcji. W ich życiu można również dostrzec problemy społeczne, somatyczne czy psychologiczne, czyli m.in. bardzo widoczne zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych, zanik więzi rodzinnych czy osłabiona siła wrażliwości moralnej,
- uzależnienie od hazardu, jego znakiem rozpoznawalnym jest nadmierne i regularne uprawianie gier hazardowych. Sytuacja ta prowadzi do zaniedbywania życia społecznego i rodzinnego, a także izolacja osoby, która cierpi na tę przypadłość. Gracz czuje konieczność, by zaspokoić swoją potrzebę w trybie natychmiastowym, co prowadzi do aktów przemocy i przestępstw, których przyczyną jest wewnętrzny przymus zdobycia środków finansowych z przeznaczeniem na gry hazardowe.

Na terenie gminy regularnie sporządzany jest **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**. Aktualnie obowiązującym programem jest przyjęty na rok 2022 uchwałą nr XXX/217/21 Rady Miejskiej w Łabiszynie z dnia 29 grudnia 2021 r. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy. Program ma na celu przeciwdziałanie pogłębiania się procesu chorobowego oraz umożliwienie osobie leczącej się powrotu do społeczeństw.

Program jest adresowany do mieszkańców gminy Łabiszyn, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu i nadużywających alkoholu, osób uzależnionych od środków psychoaktywnych, a także członków ich rodzin, którzy są bezpośrednio narażeni na przeróżne szkody i zagrożenia wynikające z obecności alkoholu i narkotyków w życiu codziennym. Program obejmuje również działania profilaktyczne skierowane do dzieci oraz młodzieży uczącej się i zamieszkującej na terenie gminy Łabiszyn. Ich zadaniem jest zapobieganie przedwczesnemu używaniu alkoholu i zażywaniu narkotyków oraz towarzyszącym temu konsekwencjom.

W programach określona została następująca strategia działań:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- wspomaganie działalności osób fizycznych, instytucji i stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkomanii,
- kontrole działalności gospodarczej związanej z obrotem napojami alkoholowym.

W rozwiązywanie problemów alkoholowych na terenie gminy zaangażowane są: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Komenda Powiatowa Policji w Żninie.

Zadania ujęte w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są inicjowane przez **Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Realizuje ona zadania z art. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz zadania z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).

3.2.7. Bezdomność

Osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Od roku 2016 liczba osób na terenie gminy zmniejszyła się o 28,57%. W roku 2020 na tym terenie zidentyfikowano 5 osób (mężczyzn) bezdomnych.

Tabela 29. Liczba osób bezdomnych na terenie gminy Łabiszyn z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób bezdomnych, w tym:	7	6	4	3	5
Kobiety	1	0	0	0	0
mężczyźni	6	6	4	3	5
niepełnosprawni	0	0	0	0	0

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

Tabela 30. Beneficjenci pomocy MOPS w Łabiszynie z powodu bezdomności

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	7	6	4	3	5
Liczba osób w rodzinach	10	7	4	5	5

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

MOPS w zakresie bezdomności udziela świadczenia pomocy społecznej – pieniężne, w naturze i usługach.

3.2.8. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Najczęstszymi przyczynami przemocy są: destrukcja podstawowych funkcji rodziny i konflikty rodzinne. Ponadto zjawiskiem często towarzyszącym przemocy w rodzinie jest alkoholizm i narkomania. Ofiarami są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni.

Z naukowego punktu widzenia istnieją dwa rodzaje przemocy:

- przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją fizyczną i słowną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych oprawcy;
- przemoc chłodna – pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina najczęściej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.⁸

W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę rodzin objętych pomocą MOPS z powodu przemocy w rodzinie. W okresie 2016 – 2020 liczba rodzin, które wsparte zostały pomocą z ww. powodu, zmalała o 28,57%, zaś liczba osób w rodzinach o 47,76%. Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem występującym znacznie częściej, niż wskazują na to oficjalne statystyki. Niejednokrotnie doświadczenie przemocy, którą stosują bliskie osoby, oddziałuje na mechanizmy psychologiczne, które to powodują, że osoby dotknięte przemocą usprawiedliwiają sprawców. Wynika z tego, że przyjęte statystyki niestety nie oddają rzeczywistej skali problemu. Przemoc w rodzinie bardzo często nazywa się problemem tzw. czterech ścian, ponadto jest procesem chronicznym i najczęściej bagatelizowanym przez osoby, które dotyka. Należy zaznaczyć, że przemoc ze strony osób bliskich często związana jest z brakiem poszukiwania pomocy na zewnątrz i usprawiedliwianiem sprawców.

⁸ <http://www.niebieskalinia.info/>; <https://www.ms.gov.pl/>

Tabela 31. Beneficjenci pomocy MOPS w Łabiszynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	21	22	10	6	15
Liczba osób w rodzinach	67	62	41	16	35

Źródło: Dane MOPS w Łabiszynie

Analizując dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w ostatnich latach, zauważyć można, że ofiarami przemocy były praktycznie we wszystkich przypadkach kobiety. Głównymi sprawcami przemocy domowej są natomiast mężczyźni. 28,85% interwencji domowych dotyczyło przemocy domowej. W 2020 r. sporządzono 45 Niebieskich Kart.

„Niebieska Karta” jest dokumentem służbowym wypełnianym przez m.in. funkcjonariusza policji, ośrodki pomocy społecznej, oświatę, gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych czy też ochronę zdrowia w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie. Służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie i ocenie zagrożenia dalszą przemocą. Założenie karty nie jest złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego. „Niebieska Karta” jest informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy oraz pozwala na uruchomienie dalszych procedur w celu ochrony ofiar przemocy domowej w danej rodzinie.

Tabela 32. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ofiar przemocy domowej		47	50	48	27	29
w tym:	kobiety	41	38	35	22	24
	mężczyźni	3	9	6	4	3
	dzieci	3	3	7	1	2
Liczba sprawców przemocy domowej		38	48	40	26	29
w tym:	kobiety	1	2	4	1	1
	mężczyźni	36	46	35	25	28
	dzieci	1	0	1	0	0
Liczba interwencji domowych, w tym:		171	193	224	151	156
dotyczących przemocy w rodzinie		33	30	30	32	45
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart		33	30	30	32	45

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Łabiszynie

Uchwałą nr XII/96/19 z dnia 30 grudnia 2019 r. Rada Miejska w Łabiszynie przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łabiszyn na lata 2019-2023, którego głównymi celami są:

- systematyczne zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Łabiszyn,
- stworzenie efektywnie funkcjonującego systemu pomocy ofiarom przemocy domowej.

W Programie wyznaczono także cele strategiczne:

- zapewnienie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy,
- koordynacja działań podmiotów zaangażowanych w pomoc rodzinie dotkniętej problemem przemocy domowej,
- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości i wrażliwości lokalnego społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Za monitorowanie programu odpowiedzialny jest Zespół Interdyscyplinarny. Program będzie realizowany przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabiszynie, Gminną Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Posterunek Policji w Łabiszynie, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łabiszynie, Urząd Miejski w Łabiszynie oraz placówki oświatowe.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249), zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2021 r. poz. 1119 ze zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Mieszkańcy z gminy Łabiszyn, które doświadczają przemocy, mogą zgłosić się do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego celem jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na obszarze gminy.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi mogą także wchodzić osoby działające na rzecz przeciwdziałania przemocy. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie takie jak m.in.

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

USTAWA ANTYPRZEMOCOWA

Z dniem 30 listopada 2020 roku weszła w życie nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 956) tzw. „ustawa antyprzemocowa”. Jedną z głównych zmian jest przyznanie funkcjonariuszom policji i Żandarmerii Wojskowej uprawnienia do wydawania wobec sprawcy przemocy nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się do jego bezpośredniego otoczenia. Funkcjonariusz ma prawo je wykorzystać zarówno w przypadku skierowania go bezpośrednio na interwencję do osoby stosującej przemoc domową, jak i w sytuacji, gdy pozyska informacje o niepokojących zdarzeniach od jej ofiary. Do tej pory prawo takie posiadał jedynie prokurator oraz sąd, co prowadziło do sytuacji, że od zgłoszenia popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie do momentu opuszczenia mieszkania przez sprawcę mijało nawet kilka tygodni, w ciągu których sprawca nadal mieszkał razem z ofiarami.

3.2.9. Przestępczość

Policja jest organem ścigania, który stoi na straży porządku i bezpieczeństwa. Jest to uzbrojona oraz umundurowana formacja służąca obywatelom, podlegająca ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych. Jej głównym celem jest ochrona zdrowia i życia mieszkańców państwa. Również władze gmin są zobowiązane zapewniać obywatelom bezpieczeństwo.

Obszar gminy Łabiszyn podlega pod Komendę Powiatową Policji w Żninie. W Łabiszynie znajduje się Posterunek Policji. Swoje zadania wykonuje 3 dzielnicowych, którzy obsługują mieszkańców w następujących rejonach:

- rejon służbowy nr 1, obejmujący miasto Łabiszyn: Poznańska, 3 Maja, Rynkowa, Osiedlowa, Modra, Długa, Łączna, Nadrzeczna, Działkowa, Łakowa, Dolna, Spokojna, Nowy Rynek, Słoneczna, Ostatkowska, Ogrodowa, Kwiatowa, Cicha, Jasna, Spacerowa, Szeroka, Sportowa, Polna, Rzemieślnicza, Żwirowa, Wspólna, Nadnotecka, Odrodzenia, Powstańców Wielkopolskich, Spółdzielcza, Nowa, Romantyczna, Pogodna, Przemysłowa, Leśna, Sosnowa, Akacyjowa, Rynarzewska, Żnińska. Plan priorytetowy zakłada ograniczenie, a nawet całkowite wyeliminowanie zjawiska popełniania wykroczeń polegających na nieprawidłowym parkowaniu pojazdów na ul. Powstańców Wielkopolskich,

- rejon służbowy nr 2, obejmujący miasto Łabiszyn: Plac 1000-lecia, 11 Stycznia, Mickiewicza, Parkowa, Wąska, Jana Pawła II, Farna, Bankowa, Krótka, Sienkiewicza, Zaulek, Cmentarna, Żnińska, Szubińska, Barcińska, Bydgoska oraz miejscowości Antoniewo, Nowe Dąbie, Łabiszyn Wieś i Obórznia: planem priorytetowym objęty jest teren Amfiteatru, Domu Kultury, jak i Biblioteki Pedagogicznej. Celem planu priorytetowego jest utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz eliminacja zjawisk społecznie nieakceptowanych,
- rejon służbowy nr 3, obejmujący miejscowości: Annowo, Antoniewo, Nowe Dąbie, Jeżewo, Jeżewice, Jabłowo Pałuckie, Jabłówko, Kapie, Kłotyldowo, Ostatkowo, Oporówek, Ojrzanowo, Wielki Sosnowiec, Władysławowo, Wyreba, Zdziarsk, Załachowo, Łabiszyn Wieś, Lubostroń, Obielewo, Obórznia, Oporowo, Pszczółczyn, Rzywno, Smerzyn i Buszkowo: planem priorytetowym objęta jest miejscowość Lubostroń. Celem priorytetowym jest przeciwdziałanie i wyeliminowanie gromadzenia się młodzieży i zjawiska wandalizmu oraz wybryków chuligańskich.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020. Na przestrzeni lat liczba przestępstw zmalała o 20,22%. Najwięcej przestępstw dotyczyło kradzieży rzeczy obcej oraz kradzieży z włamaniem. Na przestrzeni lat najmniej odnotowano rozbojów.

Tabela 33. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba przestępstw:		178	144	145	158	142
w tym:	kradzież rzeczy obcej	24	14	18	8	10
	kradzież z włamaniem	15	14	5	8	8
	rozboje	2	0	0	0	1
	bójki i pobicia	2	1	1	0	1
	uszczerbek na zdrowiu	5	5	4	2	2

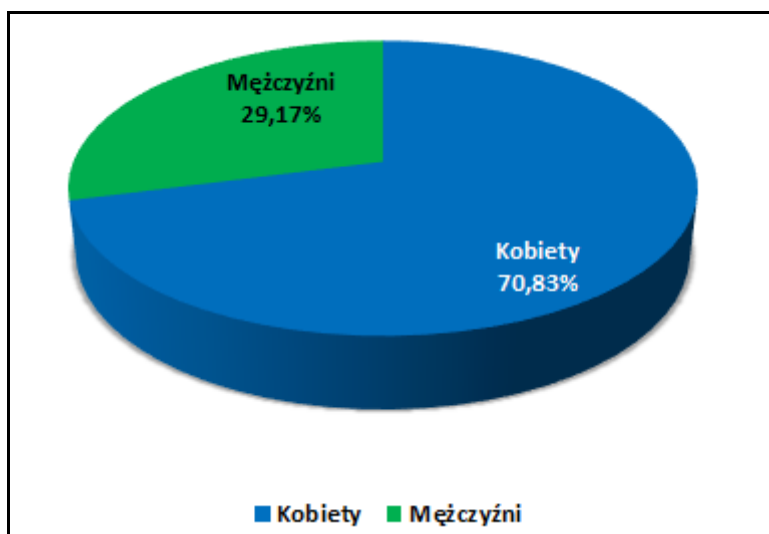
Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Żninie

3.3. Wyniki badania ankietowego

W celu opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 przeprowadzono badanie ankietowe mające na celu rozpoznanie najczęściej występujących według opinii mieszkańców, problemów społecznych oraz kierunków działań prowadzących do ich rozwiązania. Formularz ankietowy składał się z 13 pytań, w tym 12 pytań zamkniętych oraz jednego pytania otwartego. Ankietowani wyrazili swoją opinię również na temat sytuacji społecznej mieszkańców gminy. Pytania dotyczyły dostępu do ochrony zdrowia, ubóstwa, niepełnosprawności, osób starszych, bezpieczeństwa oraz uzależnień.

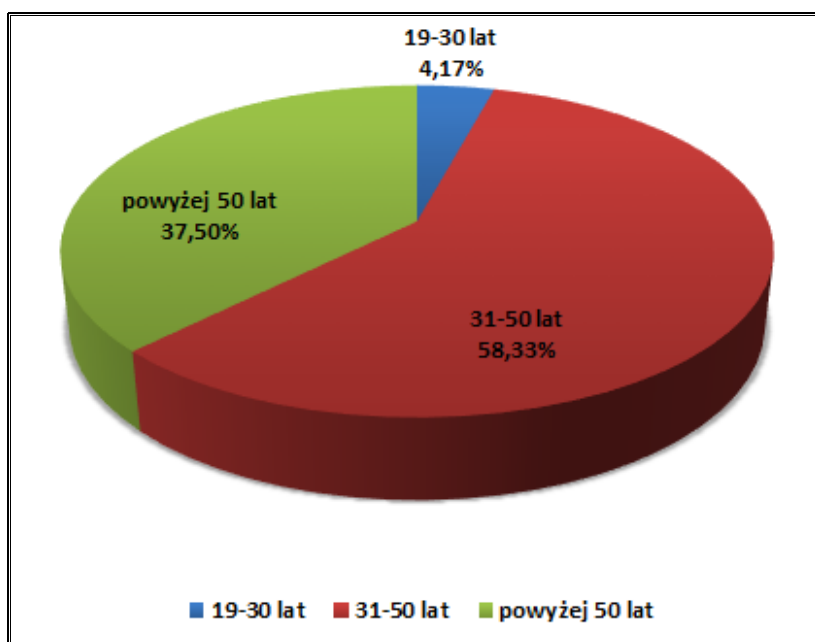
Ankietę wypełniły 24 osoby. Większość respondentów stanowiły kobiety, których udział w ogólnej liczbie badanych wyniósł 70,83%, zaś udział mężczyzn wyniósł 29,17%.

Wykres 6. Ankietowani według płci

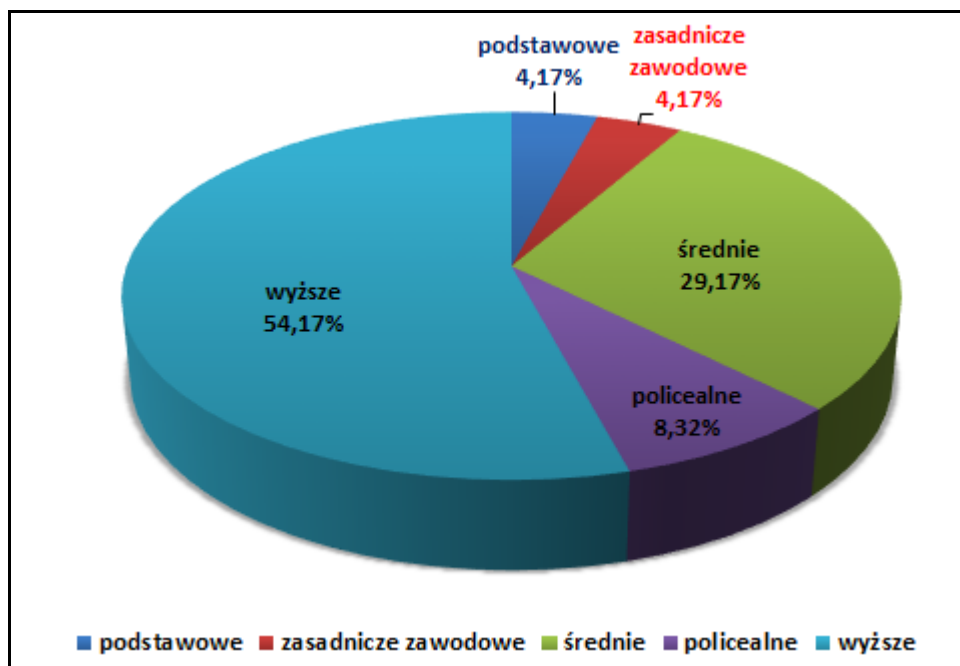

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji przeprowadzonej na terenie gminy Łabiszyn. Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 31-50 (58,33%), kolejną grupą były osoby w wieku powyżej 50 lat (37,50%) i osoby w przedziale wiekowym 19-30 lat (4,17%).

Wykres 7. Ankietowani według wieku

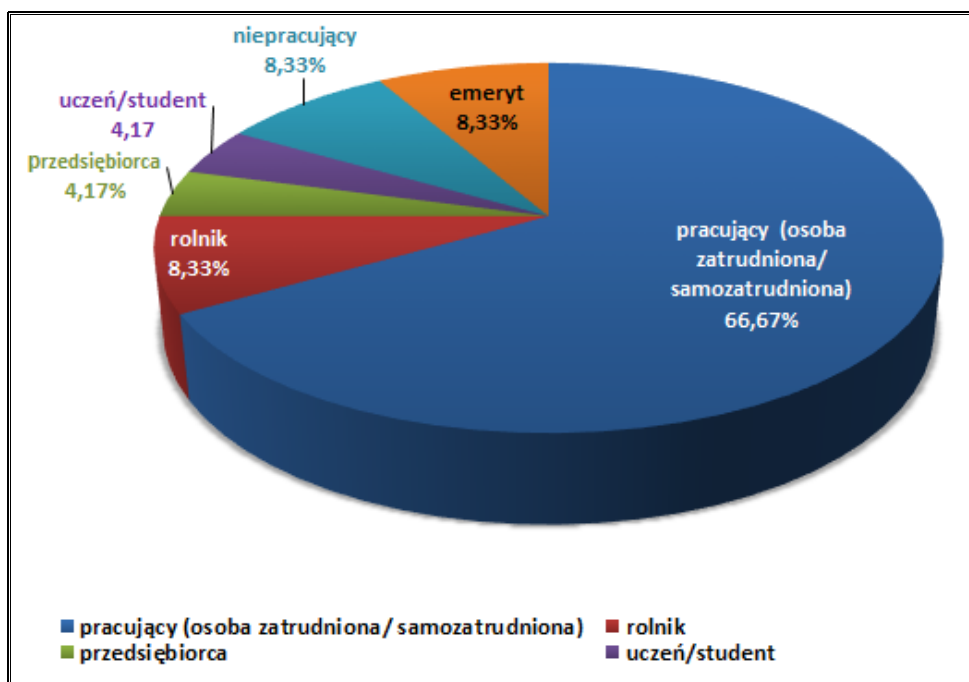

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji przeprowadzonej na terenie gminy Łabiszyn. Największą część respondentów stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (54,17%), następnie osoby z wykształceniem średnim (29,17%), policealnym (8,32%), zasadniczym zawodowym i podstawowym (po 4,17%).

Wykres 8. Ankietowani według poziomu wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji przeprowadzonej na terenie gminy Łabiszyn

Pod względem statusu zawodowego, największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby pracujące (66,67%). Mniej licznymi grupami byli rolnicy, emeryci i niepracujący (po 8,33% każda grupa), oraz studenci i przedsiębiorcy (po 4,17% każda grupa).

Wykres 9. Ankietowani według statusu zawodowego

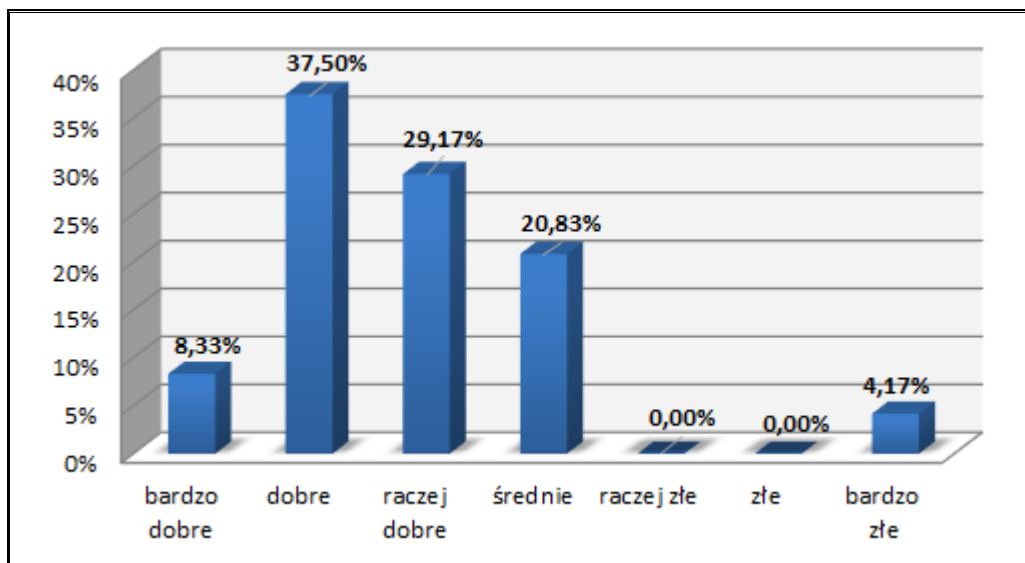
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji przeprowadzonej na terenie gminy Łabiszyn

Ocena aktualnych warunków życia na terenie gminy wśród mieszkańców jest dość mało zróżnicowana.

Pozytywnie o aktualnych warunkach życia w gminie wypowiedziała się ponad połowa ankietowanych tj. 75,00%, z czego 29,17% określiło je jako raczej dobre, 37,50% jako dobre, a 8,33% jako bardzo dobre.

Aktualne warunki życia oceniono jako średnie przez 20,83% ankietowanych, a jako bardzo złe 4,17% ankietowanych, co relatywnie daje niski poziom negatywnych odpowiedzi do odpowiedzi pozytywnych.

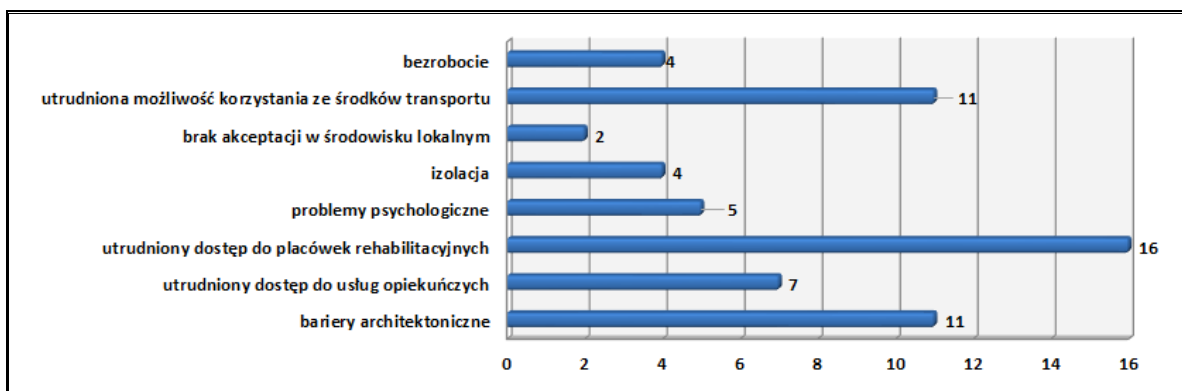
Wykres 10. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Zdaniem największej liczby ankietowanych najczęstszym problemem społecznym, na które napotykają w swoim życiu codziennym osoby niepełnosprawne, jest utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu oraz bariery architektoniczne. Niezbędne jest prowadzenie na terenie gminy działań w zakresie niwelacji barier, z jakimi na co dzień spotykają się osoby z niepełnosprawnościami i skierowanie dla nich pomocy w celu poprawy ich sytuacji życiowej.

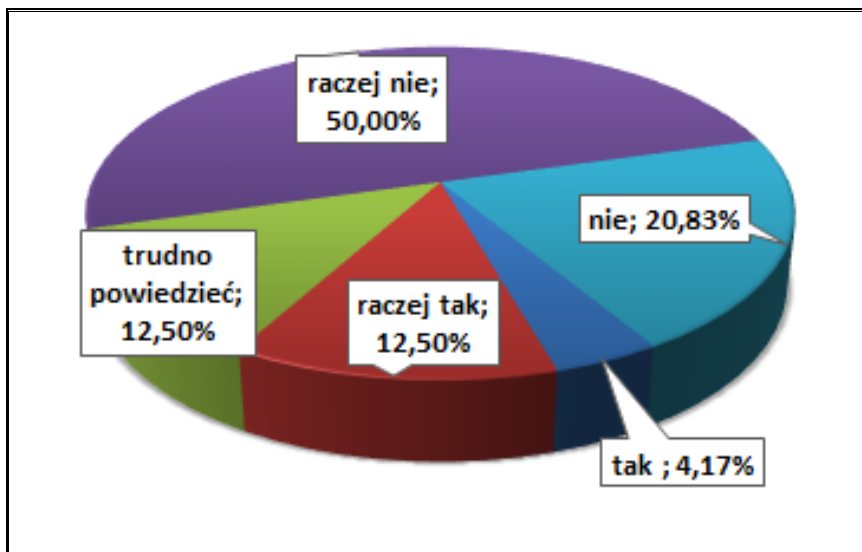
Wykres 11. Problemy społeczne najczęściej spotykające niepełnosprawnych wg ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W kolejnym pytaniu ankietowali, oceniali czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na obszarze gminy jest wystarczająca. Pozytywnie odpowiedziało na to pytanie 16,67% respondentów. 12,50% respondentów nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić i ocenić wystarczalność kierowanej oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych. Dla 50,00% oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest raczej nie wystarczająca, a dla 20,83% jest niewystarczająca.

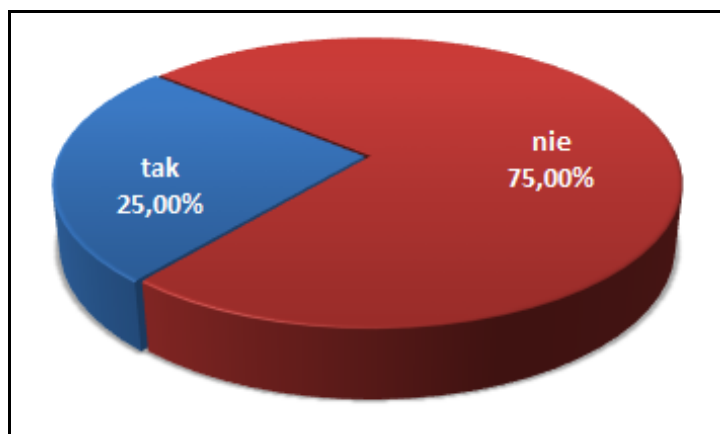
Wykres 12. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy został oceniony negatywnie przez respondentów, gdyż aż 75,00% z nich zaznaczyło odpowiedź, że jest on niewystarczający. Pozytywnie odpowiedziało 25,00% pytanym. Osoby wypowiadające się negatywnie argumentowały to przede wszystkim brakiem odpowiedniej liczby placówek specjalistycznych (m.in. gabinetów ginekologicznych, okulistycznych i psychologicznych) na terenie gminy.

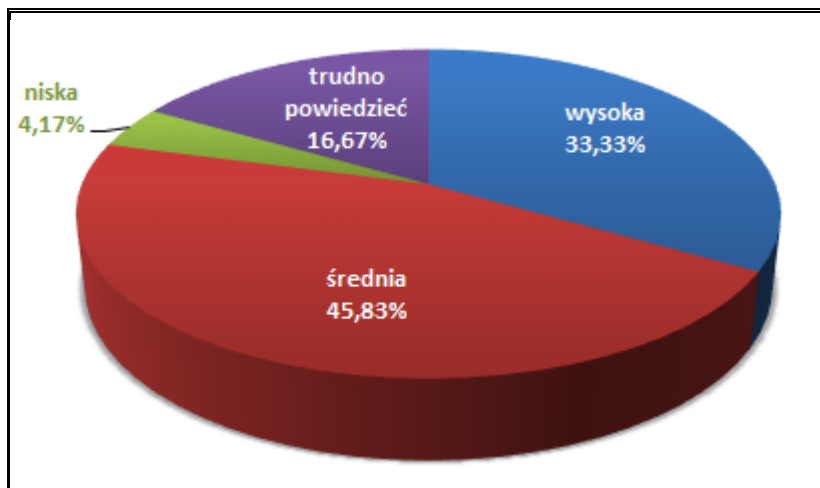
Wykres 13. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W kolejnym pytaniu ankietowali, oceniali skalę problemu uzależnień na terenie gminy. Największa część respondentów (45,83%) oceniła poziom problemu uzależnień jako średni. 33,33% ankietowanych ocenia skalę problemu uzależnień jako wysoki. 16,67% nie potrafiło określić poziomu problemu, natomiast 4,17% oceniło poziom jako niski.

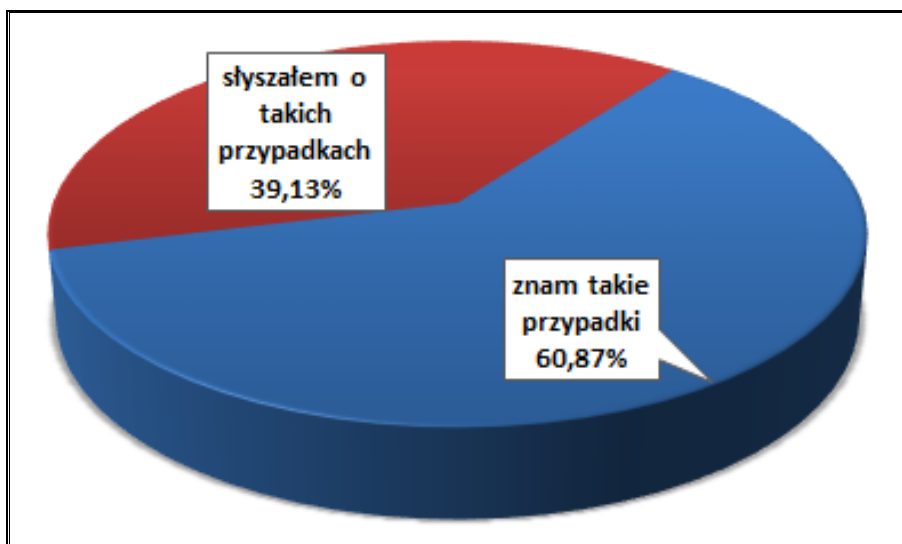
Wykres 14. Skala problemu uzależnień na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Kolejne pytanie w kwestionariuszu dotyczyło problemów przemocy domowej na terenie gminy. Wszyscy respondenci są świadomi problemu przemocy domowej. 39,13% ankietowanych odpowiedziało, że słyszeli o takich przypadkach, a 60,87% zna takie przypadki.

Wykres 15. Zjawisko przemocy domowej na terenie gminy

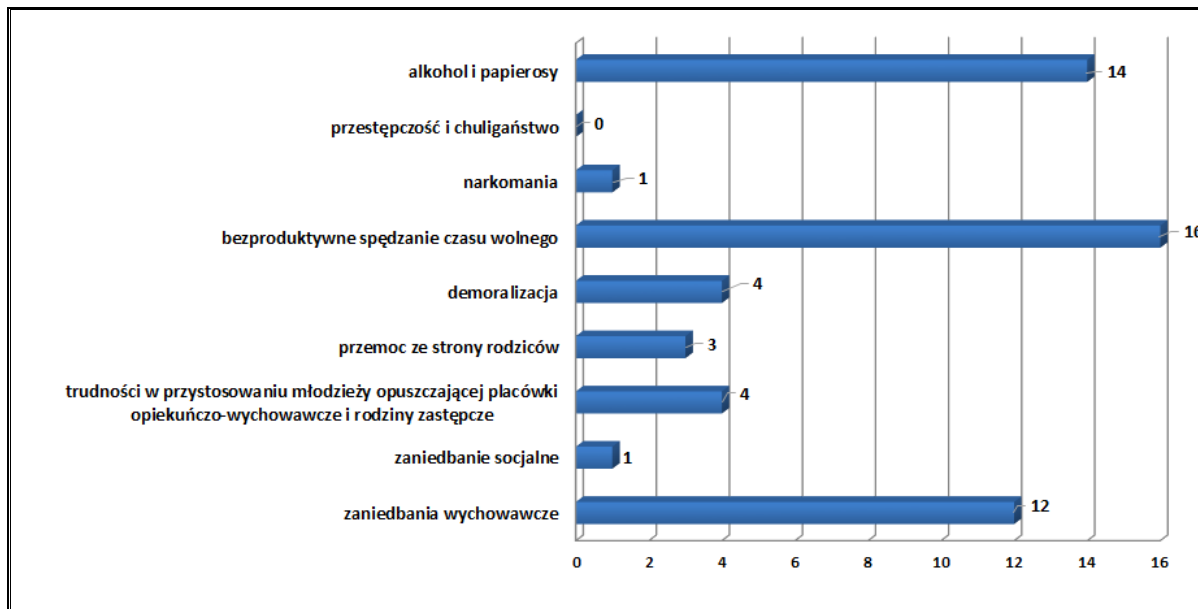

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Wśród dzieci i młodzieży najbardziej dostrzegany przez ankietowanych problemem są: bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, spożywanie alkoholu i palenie papierosów oraz zaniedbania wychowawcze. Następnymi w kolejności zjawiskami wskazywanymi przez

respondentów są: demoralizacja, trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz przemoc ze strony rodziców.

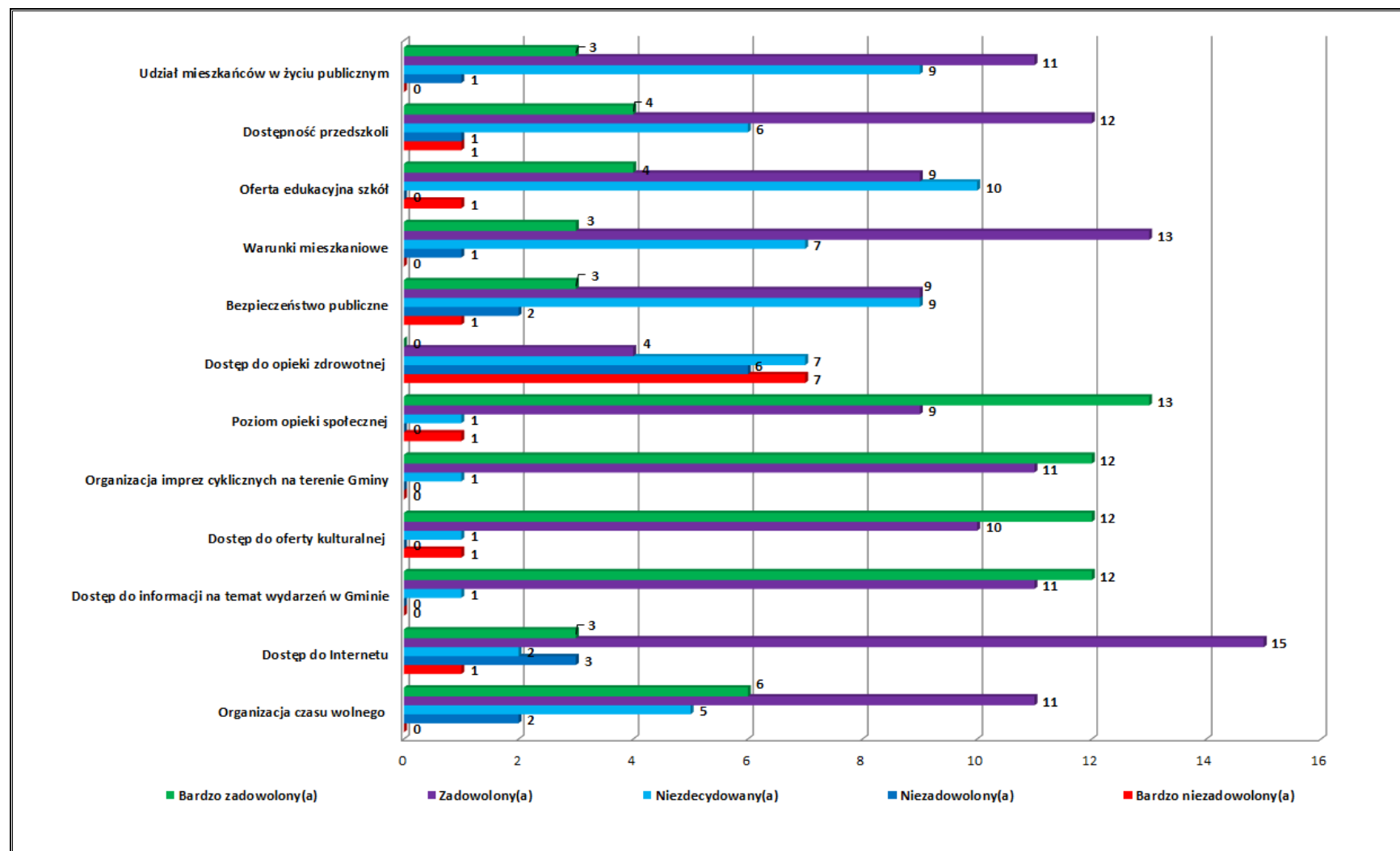
Wykres 16. Najczęściej dostrzegane negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Na pytania dotyczące poszczególnych kwestii wpływających na jakość życia mieszkańców na terenie gminy, wyłączając osoby niezdecydowane, ankietowani przeważnie stwierdzili, że są zadowoleni z obecnych warunków. Największy poziom zadowolenia dotyczył poziomu dostępu do internetu na terenie gminy, gdzie zadowolenie w tej sferze wyraziło, aż 95,83% respondentów oraz poziomu opieki społecznej, gdzie zadowolonych było 91,67% ankietowanych. Natomiast największy poziom niezadowolenia dotyczy przede wszystkim dostępu do opieki zdrowotnej, gdzie negatywnie wypowiedziało się 54,17% ankietowanych.

Wykres 17. Zadowolenie ankietowanych z obecnych warunków życia na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W ostatnim pytaniu ankietowani zostali poproszeni o wskazanie działań, które ich zdaniem będą przeciwdziałać negatywnym zjawiskom występującym na terenie gminy.

W zakresie wsparcia ubogich respondenci wskazali przede wszystkim na:

- tworzenie miejsc pracy,
- otworenie jadłodajni,
- tworzenie ofert pracy dla osób z niskim poziomem wykształcenia dla niepełnosprawnych,
- budowanie mieszkań socjalnych,
- prowadzenie zbiórek rzeczy i żywności dla osób starszych,
- monitorowanie środowiska lokalnego.

Zdaniem ankietowanych głównymi działaniami, jakie powinny zostać podjęte w zakresie poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością to:

- ułatwienie dostępu do placówek rehabilitacyjnych,
- utworzenie zakładu pracy chronionej,
- prowadzenie darmowych terapii dla dzieci,
- prowadzenie projektów aktywizujących niepełnosprawnych,
- utworzenie dziennego domu pobytu z usługami rehabilitacyjnymi,
- likwidowanie barier architektonicznych,
- zapewnienie pomocy psychologa,
- skrócenie czasu oczekiwania na rehabilitację,
- poprawienie dostępności lekarzy specjalistów.

W sferze ochrony zdrowia, ankietowani wskazali, że kluczowymi działaniami w zakresie poprawy dostępu do ochrony zdrowia są:

- dostęp do większej liczby specjalistów,
- zwiększenie zatrudnienia w ośrodku zdrowia,
- budowa dodatkowego ośrodka zdrowia.

Jako działania przeciwdziałające negatywnym zjawiskom, na jakie narażone są osoby starsze, wskazano przede wszystkim:

- utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej,
- utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- prowadzenie projektów aktywizujących seniorów,
- zapewnienie pomocy w postaci wolontariuszy dla seniorów.

W celu poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy zdaniem respondentów powinny zostać podjęte działania przede wszystkim w zakresie:

- zwiększenia liczby policjantów,
- umożliwienie całodobowego dostępu do placówki policji w Łabiszynie.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (silne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse) oraz **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **SZANSE** – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiać występujące niekorzystne zjawiska;
- **ZAGROŻENIA** – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju Gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi zostać uwzględnione przy planowaniu podejmowanych działań;
- **MOCNE STRONY** – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają je spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności;
- **SŁABE STRONY** – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej Gminy, jak i jej części.

Prawidłowa diagnoza poszczególnych okoliczności pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Z uwagi na zagadnienie przygotowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabeli przedstawiającej analizę SWOT zredukowano do kwestii mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 34. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
— funkcjonowanie MOPS, który umożliwia mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazuje wsparcie, zaspokaja podstawowe potrzeby oraz udziela pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują, — zaangażowanie pracowników MOPS w rozwiązywanie problemów społecznych na terenie gminy, — spadek liczby osób bezrobotnych na terenie gminy, — funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, — funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, — funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego, — wzrost liczby podmiotów gospodarczych, — zapewnienie dostępu do podstawowej ochrony zdrowia, — dobrze funkcjonujący system oświaty, — spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej, — funkcjonowanie wielu programów pomocy, — wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, — dodatnie saldo migracji w ciągu ostatnich lat, — pozyskiwanie przez Gminę środków pozabudżetowych, — działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych udzielających się w zakresie pomocy społecznej, — funkcjonowanie Łabiszyńskiego Domu Kultury, który zapewnia mieszkańcom dostęp do kultury, — dostęp do biblioteki publicznej, — dostęp do oferty sportowej i rekreacyjnej (funkcjonowanie stowarzyszeń i klubów sportowych), — dodatni przyrost naturalny.	— rosnący udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym – narastający problem starzenia się społeczeństwa, — brak instytucjonalnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych takich, jak Środowiskowe Domy Samopomocy czy Dienne Domy Pomocy Społecznej, — brak placówek wsparcia dziennego dla osób starszych, — występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług, — utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów, — długi czas oczekiwania na rehabilitację.
SZANSE	ZAGROŻENIA
— dotacje ze środków zewnętrznych, — nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, — wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej,	— starzenie się społeczeństwa, — bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, — brak współpracy w kontekście pomocy społecznej między gminami,

— efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań, — kontynuacja i realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi, — rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, — rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia.	— wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, — izolowanie się osób starszych, — zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności, — postępujące rozwarstwienie społeczne w zakresie zamożności mieszkańców gminy.
---	--

Źródło: Opracowanie własne

4. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Łabiszyn została opracowana na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych:

„GMINA ŁABISZYN JEST MIEJSCEM WSPIERAJĄCYM OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, OSOBY STARSZE, RODZINY ORAZ OSOBY ZNAJDUJĄCE SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ. PODEJMOWANE SĄ DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE UZALEŻNIENIA I BEZROBOCIE ORAZ SKUTKI TYCH ZJAWISK. TO MIEJSCE PRZYJAZNE DO ŻYCIA DLA MIESZKAŃCÓW.”

Przedstawiona wyżej wizja rozwoju społecznego dotyczy wszystkich mieszkańców gminy Łabiszyn dotkniętych problemami społecznymi. Jest to nawiązanie do ważnych kwestii zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027.

Na podstawie dokonanej analizy SWOT, dotychczasowego doświadczenia pracowników MOPS oraz rzeczywistych potrzeb społecznych, wytypowano **następujące obszary priorytetowe** wymagające wsparcia:

1. Osoby bezrobotne;
2. Osoby niepełnosprawne;
3. Osoby starsze;
4. Osoby i rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy domowej;
5. Osoby bezdomne;
6. Osoby uzależnione;
7. Rodzina;
8. Osoby ubogie i wykluczone społecznie.

Dla każdego z ww. obszarów priorytetowych wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację wizji rozwoju.

Tabela 35. Cele strategiczne SRPS

L.p.	OBSZAR PRIORYTETOWY	CELE STRATEGICZNE
1.	Osoby bezrobotne	<u>Cel strategiczny 1.</u> Obniżanie poziomu bezrobocia, dzięki wdrażaniu działań aktywizacyjnych oraz tworzeniu warunków sprzyjających podejmowaniu zatrudnienia przez bezrobotnych.
2.	Osoby niepełnosprawne	<u>Cel strategiczny 2.</u> Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.
3.	Osoby starsze	<u>Cel strategiczny 3.</u> Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych.
4.	Osoby i rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy domowej	<u>Cel strategiczny 4.</u> Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.
5.	Osoby bezdomne	<u>Cel strategiczny 5.</u> Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami długotrwałego bezrobocia.
6.	Osoby uzależnione	<u>Cel strategiczny 6.</u> Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych.
7.	Rodzina	<u>Cel strategiczny 7.</u> Zintegrowany system pomocy i wsparcia rodzinom w wypełnianiu jej funkcji.
8.	Osoby ubogie i wykluczone społecznie	<u>Cel strategiczny 8.</u> Pomoc dla osób ubogich i wykluczonych społecznie oraz wspieranie poprzez aktywizację zawodową.

Źródło: Opracowanie własne

5. Kierunki niezbędnych działań

W celu urzeczywistnienia założeń Strategii niezbędne jest wskazanie zasadniczych działań w ramach skonkretyzowanych celów strategicznych. Owe działania wyrażono w postaci celów operacyjnych.

Tabela 36. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Kierunki działań
<u>Cel strategiczny 1.</u> Obniżanie poziomu bezrobocia, dzięki wdrażaniu działań aktywizacyjnych oraz tworzeniu warunków sprzyjających podejmowaniu zatrudnienia przez bezrobotnych.	— monitorowanie skali zjawiska bezrobocia, — rozwój aktywności zawodowej osób bezrobotnych, — aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i ich otoczenia, — udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej, — stworzenie możliwości wolontariatu wśród osób bezrobotnych jako metody pozyskiwania umiejętności i doświadczenia, — dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do rynku pracy poprzez prowadzenie szkoleń, — motywowanie do podjęcia pracy, — doradztwo zawodowe.
<u>Cel strategiczny 2.</u> Aktywizacja zawodowa i społeczna osób	— likwidacja barier architektonicznych,

Cel strategiczny	Kierunki działań
niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	— zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi, — inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, — zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, — aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, — wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób niepełnosprawnych oraz wykorzystującej ich potencjał, — udzielanie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą, — wzrost poziomu opieki nad osobami niepełnosprawnymi.
Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych.	— rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom, — organizacja nowych miejsc spędzania czasu wolnego dla osób starszych, — inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, — podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych, — podjęcie działań zmierzających do utworzenia placówki wsparcia dziennego dla seniorów, — wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym, — wsparcie instytucji działających na rzecz osób starszych, — podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych.
Cel strategiczny 4. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.	— prowadzenie lokalnych kampanii społecznych zwiększających świadomość społeczną dotyczącą przemocy w rodzinie, — monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, — zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy, — zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami przemocy domowej, — zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, — zagwarantowanie ochrony i udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie, — aktywizacja społeczna osób i rodzin będących ofiarami przemocy
Cel strategiczny 5. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami długotrwałego bezrobocia.	— monitorowanie skali zjawiska bezrobocia, — podnoszenie kwalifikacji zawodowych i umiejętności osób bezrobotnych, — organizacja miejsc pracy dla osób bezrobotnych, — organizowanie doradztwa zawodowego,

Cel strategiczny	Kierunki działań
	— treningi edukacji finansowej z mieszkańcami najbardziej oddalonymi od rynku pracy, rozeznane przez Ośrodek Pomocy Społecznej, — organizacja prac społecznie użytecznych, — pomoc i motywacja w poszukiwaniu pracy.
Cel strategiczny 6. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych.	— prowadzenie lokalnych kampanii społecznych zwiększających świadomość społeczną dotyczącą uzależnień, — pomoc w ramach Punktu Konsultacyjnego, — monitorowanie zjawiska uzależnień, — zapewnienie pomocy psychologicznej, — motywowanie do podjęcia leczenia.
Cel strategiczny 7. Zintegrowany system pomocy i wsparcia rodzinom w wypełnianiu jej funkcji.	— organizacja kampanii lokalnych o tematyce pomocy rodzinom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, — udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej, — budowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin poprzez rozwój asystentury rodzinnej, — organizacja szkoleń skierowanych dla rodzin z dysfunkcjami, — praca socjalna z rodzinami dysfunkcyjnymi.
Cel strategiczny 8. Pomoc dla osób ubogich i wykluczonych społecznie oraz wspieranie poprzez aktywizację zawodową.	— monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie, — organizowanie dożywiania w szkołach, — rozwój aktywności zawodowej osób ubogich i wykluczonych społecznie, — udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej, — stworzenie możliwości wolontariatu wśród osób bezrobotnych jako metody pozyskiwania umiejętności i doświadczenia, — zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego, — dostosowanie kwalifikacji osób ubogich do rynku pracy poprzez prowadzenie szkoleń, — aktywizacja społeczna osób ubogich i wykluczonych społecznie.

Źródło: Opracowanie własne

6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza obejmuje informacje o zasobach, potrzebach, problemach danej społeczności lokalnej, które:

- są wynikiem analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach,
- biorą pod uwagę tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,

— dotyczą okresu, w którym będzie realizowana Strategia, czyli lata 2022-2027.

6.1. Prognoza demograficzna

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

Na podstawie prognozy liczby ludności dla gmin i danych zawartych dla gminy Łabiszyn, która została opracowana przez GUS, prognozuje się, że w latach 2022-2027 przyrost naturalny w kolejnych latach będzie dodatni.

Tabela 37. Prognoza przyrostu naturalnego dla gminy Łabiszyn do roku 2027

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2022	100	85	+15
2023	99	86	+13
2024	98	88	+10
2025	97	89	+8
2026	96	90	+6
2027	95	91	+4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Zgodnie z prognozą do 2027 roku, liczba osób napływających, jak i odpływających będzie nieznacznie rosnąć. Prognozuje się, że saldo migracji będzie przyjmowało wartości dodatnie.

Tabela 38. Prognoza salda migracji dla gminy Łabiszyn do roku 2027

Lata	Napływy	Odpływy	Saldo migracji
2022	117	103	+14
2023	116	101	+15
2024	115	99	+16
2025	112	98	+14
2026	111	96	+15
2027	110	95	+15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

PROGNOZA LUDNOŚCI

W kolejnej tabeli przedstawiono prognozę liczbę ludności gminy Łabiszyn w latach 2022-2027. W badanym okresie zaobserwować można wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Zmniejszać się będzie natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Ogólna liczba ludności wg prognoz w 2027 roku w stosunku do roku 2022 zwiększy się o 1,09%.

Tabela 39. Prognoza liczby ludności gminy Łabiszyn w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2027 roku

Lata	Liczba ludności			
	Ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
2022	10 173	1 980	6 173	2 020
2023	10 200	1 974	6 144	2 082
2024	10 225	1 974	6 135	2 116
2025	10 246	1 954	6 141	2 151
2026	10 266	1 922	6 149	2 195
2027	10 284	1 887	6 174	2 223

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

6.2. Prognoza zmian

Przewiduje się, że konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 będzie wzrost zaufania mieszkańców, w tym beneficjentów pomocy społecznej w stosunku do placówek pomocowych oraz zmniejszenie obszarów, w których występują problemy społeczne, szczegółowo określone w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 40. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	— spadek liczby osób bezrobotnych, — zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez reintegrację zawodową i społeczną,
Ubóstwo	— spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej w wyniku ubóstwa, — zmniejszenie liczby rodzin ubogich, — rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej,
Niepełnosprawność	— zapewnienie udziału osobom niepełnosprawnym w wydarzeniach współorganizowanych przez MOPS, — zwiększenie szans osób niepełnosprawnych poprzez reintegrację zawodową i społeczną,
Problemy osób starszych	— wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, — wzrost liczby osób zatrudnionych sprawujących opiekę nad osobami starszymi,
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz przemoc w rodzinie	— spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, — spadek liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, — rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie,

Problem społeczny	Prognoza zmian
	— zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą,
Uzależnienia	— zwiększenie dostępności do poradnictwa w zakresie uzależnień, — spadek liczby osób uzależnionych,
Bezdomność	— spadek liczby osób bezdomnych.

Źródło: Opracowanie własne

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do obowiązku władzy wykonawczej gminy, przy czym bezpośrednim realizatorem celów wskazanych w niniejszej Strategii jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabiszynie.

Programy i projekty muszą być analogiczne do założeń Strategii oraz tak zaplanowane, by zawierały się w strukturze celów strategicznych, zaś rezultaty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie wizji.

Skuteczne wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie opierało się na poniżej przedstawionych założeniach. Konieczne jest wyznaczenie lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gmina Łabiszyn.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabiszynie.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z najważniejszych warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn obejmują lata 2022-2027, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób stały zdefiniowane cele strategiczne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy finansowane z jego dochodów,
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje),
- środki funduszu krajowego,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

MONITORING

Realizacja niniejszej Strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki obserwacji, w tym m.in.:

1. w obszarze społecznym:
 - struktura demograficzna mieszkańców,
 - przyrost naturalny,
 - saldo migracji,
 - liczba beneficjentów pomocy społecznej,
 - powody korzystania z pomocy,
 - formy udzielanej pomocy;
2. w obszarze gospodarczym:
 - liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych,
 - liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą ze sprawozdań MOPS oraz danych statystycznych GUS.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę wykonywania programów, osiągania celów i realizacji zadań,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,

- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach.

EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii, np. wskaźników realizacji celów i zadań.

Zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łabiszynie będzie sporządzanie raportu monitoringowego, ukazującego stan realizacji Strategii. Będzie on wykonywany na podstawie rocznych danych. Raport będzie stanowił podstawę do wszelkich prac aktualizacyjnych i składania sugestii adaptacji zapisów Strategii w stosunku do zachodzących zmian społeczno-gospodarczych na terenie gminy.

Wyznacznikiem realizacji celów strategicznych będzie przede wszystkim stopień zadowolenia mieszkańców z jakości życia. Owa jakość będzie sprawdzana na podstawie weryfikatorów zawartych w tabeli poniżej. Oprócz tego, wskaźnikiem monitorującym zachodzące zmiany, będzie również zmniejszająca się liczba beneficjentów pomocy.

Tabela 41. Wskaźniki realizacji wyznaczonych celów

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
<u>Cel strategiczny 1.</u> Obniżanie poziomu bezrobocia, dzięki wdrażaniu działań aktywizacyjnych oraz tworzeniu warunków sprzyjających podejmowaniu zatrudnienia przez bezrobotnych.	— monitorowanie skali zjawiska bezrobocia, — rozwój aktywności zawodowej osób bezrobotnych, — aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i ich otoczenia, — udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej, — dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do rynku pracy poprzez prowadzenie szkoleń, — motywowanie do podjęcia pracy, — doradztwo zawodowe.	— liczba osób bezrobotnych w gminach, — liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z powodu bezrobocia, — liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, — liczba osób korzystających z form aktywizacji zawodowej i społecznej, — liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych, — liczba zrealizowanych projektów w zakresie ograniczenia zjawiska bezrobocia i wzrostu aktywności społeczno-zawodowej, — liczba mieszkańców, która wzięła udział w projektach.

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
Cel strategiczny 2. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	— likwidacja barier architektonicznych, — zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi, — inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, — zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, — aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, — wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób niepełnosprawnych oraz wykorzystującej ich potencjał, — udzielanie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą, — wzrost poziomu opieki nad osobami niepełnosprawnymi.	— liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia psychologicznego i społecznego, — liczba podjętych działań inwestycyjnych, likwidujących bariery architektoniczne, — liczba udzielonych porad psychologicznych, — liczba mieszkańców gminy zaangażowana w życie społeczne i pomoc osobom niepełnosprawnym, — liczba osób niepełnosprawnych, którym zapewniono dostęp do rehabilitacji, — liczba inicjatyw skierowanych do osób niepełnosprawnych, — liczba niepełnosprawnych zaktywizowanych społecznie i zawodowo, — liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, — liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym udzielono wsparcia finansowego, — wysokość udzielonego wsparcia finansowego, — liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w spotkaniach integracyjnych.
Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych.	— rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom, — organizacja nowych miejsc spędzania czasu wolnego dla osób starszych, — inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, — podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych,	— liczba osób zatrudnionych przez OPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi, — liczba wolontariuszy zajmujących się osobami starszymi, — liczba nowych miejsc spędzania czasu wolnego dla osób starszych, — liczba osób starszych uczestnicząca w zorganizowanych spotkaniach,

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
	— podjęcie działań zmierzających do utworzenia placówki wsparcia dziennego dla seniorów, — wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym, — wsparcie instytucji działających na rzecz osób starszych, — podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych.	— wartość udzielonych dotacji dla instytucji działających na rzecz osób starszych, — liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych, — liczba osób starszych objęta bezpośrednią pomocą w ramach projektów, — liczba spotkań integracyjnych.
Cel strategiczny 4. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.	— prowadzenie lokalnych kampanii społecznych zwiększających świadomość społeczną dotyczącą przemocy w rodzinie, — monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, — zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy, — zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami przemocy domowej, — zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, — zagwarantowanie ochrony i udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie, — aktywizacja społeczna osób i rodzin będących ofiarami przemocy.	— liczba przeprowadzonych kampanii, — liczba przeprowadzonych kontroli, — liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego, — liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z powodu przemocy w rodzinie, — liczba osób objętych wsparciem psychologicznym, — liczba osób objęta bezpośrednią pomocą w ramach projektów, — liczba ofiar przemocy, którym udzielono pomocy, — liczba osób i rodzin zaktywizowanych społecznie.
Cel strategiczny 5. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami długotrwałego bezrobocia.	— monitorowanie skali zjawiska bezrobocia, — podnoszenie kwalifikacji zawodowych i umiejętności osób bezrobotnych, — organizacja miejsc pracy dla osób bezrobotnych, — organizowanie doradztwa zawodowego, — treningi edukacji finansowej z mieszkańcami najbardziej oddalonymi od rynku pracy, rozeznane przez Ośrodek Pomocy Społecznej,	— liczba zorganizowanych kursów i szkoleń, — liczba osób, które wzięły udział w szkoleniu, — liczba zorganizowanych miejsc pracy, — liczba osób, którym udzielono poradnictwa zawodowego, — liczba osób, którym udzielono pomocy w poszukiwaniu pracy, — liczba osób, z którymi przeprowadzono w ramach pracy socjalnej treningi edukacji finansowej i

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
	— organizacja prac społecznie użytecznych, — pomoc i motywacja w poszukiwaniu pracy.	zarządzania budżetem domowym, — liczba osób bezrobotnych biorących udział w pracach społecznie użytecznych, interwencyjnych, robotach publicznych.
Cel strategiczny 6. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych.	— prowadzenie lokalnych kampanii społecznych zwiększających świadomość społeczną dotyczącą uzależnień, — pomoc w ramach Punktu Konsultacyjnego, — monitorowanie zjawiska uzależnień, — zapewnienie pomocy psychologicznej, — motywowanie do podjęcia leczenia.	— liczba przeprowadzonych kontroli, — liczba przeprowadzonych kampanii, — liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej, — liczba osób, które podjęły się leczenia.
Cel strategiczny 7. Zintegrowany system pomocy i wsparcia rodzinom w wypełnianiu jej funkcji.	— udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej, — budowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin poprzez rozwój asystentury rodzinnej, — organizacja szkoleń skierowanych dla rodzin z dysfunkcjami, — praca socjalna z rodzinami dysfunkcyjnymi.	— kwota przyznanych świadczeń, — liczba zorganizowanych szkoleń, — liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, — liczba asystentów rodziny, — liczba rodzin i dzieci objętych asystenturą rodzinną, — liczba rodzin, którym udzielana jest pomoc w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych.
Cel strategiczny 8. Pomoc dla osób ubogich i wykluczonych społecznie oraz wspieranie poprzez aktywizację zawodową.	— monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie, — organizowanie dożywiania w szkołach, — rozwój aktywności zawodowej osób ubogich i wykluczonych społecznie, — udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej, — stworzenie możliwości wolontariatu wśród osób bezrobotnych jako metody pozyskiwania umiejętności i doświadczenia,	— liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z powodu ubóstwa i wykluczenia społecznego, — liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, — liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych, — liczba udzielonych porad psychologicznych, — liczba zrealizowanych projektów w zakresie ograniczenia zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego i wzrostu aktywności społeczno-zawodowej,

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
	— zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego, — dostosowanie kwalifikacji osób ubogich do rynku pracy poprzez prowadzenie szkoleń, — aktywizacja społeczna osób ubogich i wykluczonych społecznie.	— liczba mieszkańców, która wzięła udział w projektach, — liczba dzieci, które objęto dożywianiem, — liczba zorganizowanych kursów i szkoleń, — liczba zaktywizowanych społecznie osób, — liczba wolontariuszy wśród osób bezrobotnych, — liczb osób, które wzięły udział w kursach i szkoleniach.

Źródło: Opracowanie własne

OCENA RYZYKA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych poddana została analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami.

Ponadto przyjęcie tego Strategii istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza będzie przeprowadzana także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację założeń strategicznych.

9. Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi wyższej rangi oraz z dokumentami na szczeblu lokalnym

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym ze sposobów realizacji strategii rozwoju gminy i dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów, co ma na celu uspoźnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu, jak i programami konstruowanymi w jej ramach. W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe

plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy Unii Europejskiej.

Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z dokumentami strategicznymi wyższej rangi, a także z dokumentami lokalnymi.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWA DO 2030 R.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260).

Jest to dokument strategiczny na szczeblu krajowym, przedstawia wyzwania, jakie stoją przed polską gospodarką (tzw. pułapki rozwojowe), a także zarysowuje przykładowe instrumenty gospodarcze, finansowe i instytucjonalne, koncentrując propozycje działań wokół pięciu filarów rozwojowych. Prezentuje on nowe podejście do polityki gospodarczej, a także inicjatywy kluczowe dla realizacji założeń przyjętych w Planie.

W Strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów) oraz weryfikacji pozostałych instrumentów wdrożeniowych.

Dokument ten zawiera cele szczegółowe, w tym Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z wyżej wymienionym celem, a konkretnie z obszarem interwencji nazwanym „Spójność społeczna”.

STRATEGIA DEMOGRAFICZNA 2040 – PROJEKT

Projekt Strategii Demograficznej 2040 to pierwszy w Polsce kompleksowy dokument mierzący się z niekorzystnymi trendami w obszarze demografii. Jej strategicznym celem jest wyjście z pułapki niskiej dzietności i zbliżenie się do poziomu dzietności gwarantującego zastępowalność pokoleń.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią w zakresie następujących celów szczegółowych i kierunków działania:

- cel szczegółowy: wzmocnienie rodziny:
 - kierunek działania: zabezpieczenie finansowe rodzin.

- cel szczegółowy: znoszenie barier dla rodziców chcących mieć dzieci:
 - kierunek działania: rozwój form opieki nad dziećmi,
 - kierunek działania: rozwój infrastruktury i usług potrzebnych rodzinom.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 została przyjęta uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” (M.P. 2019 poz. 1060).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią w zakresie następujących celów głównych, szczegółowych i kierunków działań:

- cel główny: Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
 - cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
 - kierunek działania 1.5.: rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,
 - cel szczegółowy 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie,
 - kierunek działania 3.3.: Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2030

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest **wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce**. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR): Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, przede wszystkim w obszarze „Spójność społeczna”. Cel nawiązuje także do zagadnień wymienionych w ramach obszaru horyzontalnego SOR „Kapitału ludzkiego i społecznego”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią w zakresie celu szczegółowego 4: Redukcja

ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU. AKTUALIZACJA 2021-2027, POLITYKA PUBLICZNA Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030

Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 został przyjęty uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030” (M.P. 2021 poz. 843).

Jest to dokument ustanowiony w celu realizacji polityki publicznej w obszarach związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu zawartych w średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, jak również nawiązujący do problematyki ubóstwa i wykluczenia zawartych w innych dokumentach strategicznych.

Celem głównym Programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Cel ten jest tożsamy z celem nr 4 wskazanym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, gdyż KPPUIWS jako polityka publiczna stanowi rozwinięcie i uzupełnienie Strategii w tym konkretnym obszarze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z wyżej wymienionym Programem w zakresie celów szczegółowych numer 1 i 2, to jest kolejno zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży oraz zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

KRAJOWY PROGRAM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ DO 2023 ROKU. EKONOMIA SOLIDARNOŚCI SPOŁECZNEJ – PROJEKT

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej – Projekt został przyjęty uchwałą nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniającą uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (Dz.U. Poz. 214).

Cel główny powyższego Programu brzmi „Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z wyżej wymienionym Programem w zakresie celu szczegółowego 2, to jest zwiększenia liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

STRATEGIA NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI 2021-2030

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 została przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 (M.P. 2021 poz. 218).

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami jest stanowi wypełnienie wymogów tak zwanej warunkowości podstawowej. Przewiduje ona działania z zakresu wzmocnienia koordynacji polityki państwa w obszarze niepełnosprawności. Strategia stanowi również jedno z narzędzi realizacji celu szczegółowego SOR pt. „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”. Działania przewidziane w Strategii stanowią odpowiedź na wyzwanie ustanowione w ramach celu szczegółowego SOR: „Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu”.

Celem głównym Strategii jest włączenie społeczne i zawodowe osób z niepełnosprawnościami. Oznacza to, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią.

STRATEGIA ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH, POLITYKA PUBLICZNA NA LATA 2021-2035 – PROJEKT

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035 – Projekt jest dokumentem, którego aktualnie obowiązującą wersją jest ta z września roku 2021. Jest to dokument szczebla krajowego określający politykę państwa względem usług społecznych oraz kierunku ich rozwoju, z uwzględnieniem warunków otoczenia, takich jak np. demografia.

W dokumencie przyjęto cele strategiczne oraz szczegółowe spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 w brzmieniu:

- cel strategiczny: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
 - cel szczegółowy nr 1: Rozwój usług profilaktycznych i bezpośrednich usług środowiskowych wspierających dzieci i rodzinę,
- cel strategiczny: Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu opieki długoterminowej świadczącego skoordynowane usługi społeczne i zdrowotne,
 - cel szczegółowy nr 2: Wsparcie rodziny realizującej opiekę długoterminową,

- cel szczegółowy nr 3: Rozwój środowiskowych form wsparcia opieki długoterminowej,
- cel strategiczny: Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności,
- cel szczegółowy nr 2: Wsparcie rodziny realizującej opiekę nad osobą z niepełnosprawnościami, w tym wsparcie w zakresie realizacji usług,
- cel szczegółowy nr 4: Usamodzielnienie mieszkańców instytucji opieki całodobowej.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO (WSPÓŁDZIAŁANIE, KULTURA, KREATYWNOŚĆ)

2030

Strategia (dalej SRKS) przyjęta została uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060).

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Działania skierowane do mieszkańców Gminy Łabiszyn, w szczególności beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łabiszynie, będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ została przyjęta uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa w celu wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata (ta strategia obejmuje okres do roku 2030, choć niektóre działania kontynuowane będą także po tym roku, stąd do jej nazwy dodano symboliczny znak „+”). Kierunki te są następnie realizowane poprzez bardzo różne działania władz, ale także innych podmiotów zainteresowanych rozwojem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z zawartą w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego celem głównym 2 w obszarze „Społeczeństwo” w brzmieniu „Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo” oraz z celem operacyjnym tegoż celu głównego „Rozwój wrażliwy społecznie”.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU ŻNIŃSKIEGO NA LATA 2021-2031

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żnińskiego została przyjęta uchwałą nr XVIII/153/2021 Rady Powiatu w Żninie z dnia 26 lutego 2021 r.

Misją Strategii jest: poprawa jakości życia mieszkańców dzięki realizowaniu dostosowanych do ich potrzeb usług w zakresie pomocy społecznej przy współpracy instytucji pomocowych oraz organizacji pożytku publicznego.

W strategii wyznaczono cel strategiczny, który brzmi: Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój systemu wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, systemu pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej, a także zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców.

W Strategii wyznaczono 10 celów operacyjnych:

1. Zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia mieszkańców, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez rozwój usług aktywizacji społecznej i zawodowej;
2. Rozwój systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych, a także zwiększanie ich integracji społecznej i zawodowej;
3. Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia oraz promowanie zdrowego stylu życia;
4. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania, a także zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie;
5. Tworzenie warunków do skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie;
6. Udzielanie wsparcia wspomagającego prawidłowe funkcjonowanie rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wzrost umiejętności w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
7. Rozwój systemu pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej oraz podejmowanie działań na rzecz promowania pieczy zastępczej;
8. Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych między innymi poprzez tworzenie mieszkań chronionych;
9. Wzrost aktywności i integracji osób starszych, a także zwiększenie świadomości społecznej i wzmocnienie pozytywnych postaw wobec osób starszych;

10. Tworzenie optymalnych warunków ukierunkowanych na ułatwienie osobom starszym funkcjonowanie w środowisku lokalnym poprzez rozwój systemu opieki.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 wpisuje się we wszystkie cele operacyjne, z wyjątkiem celu 7 i 8. Niniejszy dokument jest spójny z każdym z wyznaczonych kierunków działań, których realizacja pozwoli zaktywizować społecznie i zawodowo osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, dzięki czemu możliwe będzie łagodzenie skutków bezrobocia na terenie gminy, a tym samym powiatu. W dokumencie wyznaczono kierunki działań, mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz mające na celu łagodzenie skutków przemocy. Ponadto wyznaczono szereg działań mających na celu zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, starszym i chorym oraz wspomagających ich aktywizację. W Strategii wyznaczono również działania mające na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie, zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie, tworzenie warunków do skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie oraz udzielanie wsparcia wspomagającego prawidłowe funkcjonowanie rodzin, a zatem Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żnińskiego na lata 2021-2031.

GINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY ŁABISZYN NA LATA 2016-2026

Gminny Program Rewitalizacji dla gminy Łabiszyn na lata 2016-2026 został przyjęty na mocy uchwały nr XVI/126/16 Rady Miejskiej w Łabiszynie z dnia 7 września 2016 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna z Programem Rewitalizacji dla Gminy Łabiszyn na lata 2016-2026, w którym wyznaczono 3 cele rewitalizacji:

1. Wzrost aktywności społecznej, zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
2. Wzrost zatrudnienia i ożywienie gospodarcze;
3. Poprawa jakości sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest spójna ze wszystkimi celami wyznaczonymi w Programie Rewitalizacji. Realizacja Strategii pozwoli zaktywizować społecznie i zawodowo osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym; podnieść poziom kwalifikacji i przedsiębiorczości mieszkańców obszarów rewitalizacji, zmniejszyć poziom wykluczenia społecznego, odbudować więzi społeczne, zaktywizować mieszkańców do realizacji inicjatyw lokalnych oraz zlikwidować koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, dzięki czemu dokumenty są ze sobą spójne.

10. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została opracowana z uwzględnieniem bieżących potrzeb społecznych. Planowane sposoby zaspokajania tych potrzeb są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, ale także edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień, bezpieczeństwa czy sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej.

W myśl ustawy o pomocy społecznej podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z określonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym aktualizacjom związanym ze zmieniającą się sytuacją społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców i przepisami prawa. Różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna wpłynąć na wzrost jakości życia mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, starszych, ubogich i wykluczonych społecznie, osób i rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej, osób bezdomnych i rodzin.

Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Liczba ludności gminy Łabiszyn w latach 2016 - 2020	10
Tabela 2. Ludność gminy Łabiszyn w latach 2016-2020 wg grup ekonomicznych.....	11
Tabela 3. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w latach 2016-2020	12
Tabela 4. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w latach 2016-2020	13
Tabela 5. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w latach 2016-2020	14
Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020	16
Tabela 7. Opieka zdrowotna na terenie gminy Łabiszyn	17
Tabela 8. Wychowanie przedszkole na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020	18
Tabela 9. Średnie wyniki procentowe egzaminu gimnazjalnego w [%] w gminie Łabiszyn, powiecie żnińskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2017-2019	19
Tabela 10. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] uzyskanych na terenie gminy Łabiszyn, powiatu żnińskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2019 - 2021	20
Tabela 11. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020	20
Tabela 12. Średni wynik procentowy egzaminu maturalnego dla Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Łabiszynie w latach 2017-2020	21
Tabela 13. Imprezy kulturalne na terenie gminy Łabiszyn na przestrzeni lat 2016-2020	23
Tabela 14. Grupy artystyczne oraz koła, kluby i sekcje na terenie gminy Łabiszyn na przestrzeni lat 2016-2020.....	23
Tabela 15. Działalność biblioteczna na terenie gminy Łabiszyn	24
Tabela 16. Pomoc społeczna na terenie gminy Łabiszyn - zadania własne Gminy w latach 2016-2020	31
Tabela 17. Powody przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Łabiszyn w 2020 r.	32
Tabela 18. Bezrobotni zarejestrowani z terenu gminy Łabiszyn w latach 2016-2020	40
Tabela 19. Liczba bezrobotnych z podziałem na grupy - stan na koniec grudnia danego roku	40
Tabela 20. Bezrobocie na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016 - 2020	40
Tabela 21. Liczba beneficjentów MOPS w Łabiszynie korzystających z pomocy z powodu bezrobocia	41
Tabela 22. Liczba beneficjentów objętych pomocą MOPS w Łabiszynie z powodu ubóstwa	42
Tabela 23. Liczba beneficjentów objętych pomocą MOPS w Łabiszynie z powodu niepełnosprawności	44
Tabela 24. Liczba beneficjentów objętych pomocą MOPS w Łabiszynie z powodu niepełnosprawności	45
Tabela 25. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020	48
Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020	49
Tabela 27. Liczba beneficjentów pomocy MOPS w Łabiszynie z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków w latach 2016-2020	59
Tabela 28. Uzależnienia alkoholowe na terenie gminy Łabiszyn	59
Tabela 29. Liczba osób bezdomnych na terenie gminy Łabiszyn z podziałem na płeć.....	61
Tabela 30. Beneficjenci pomocy MOPS w Łabiszynie z powodu bezdomności	62
Tabela 31. Beneficjenci pomocy MOPS w Łabiszynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020	63
Tabela 32. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020.....	63
Tabela 33. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Łabiszyn w latach 2016-2020	66
Tabela 34. Analiza SWOT	76
Tabela 35. Cele strategiczne SRPS	78
Tabela 36. Kierunki niezbędnych działań	78
Tabela 37. Prognoza przyrostu naturalnego dla gminy Łabiszyn do roku 2027	81
Tabela 38. Prognoza salda migracji dla gminy Łabiszyn do roku 2027	81
Tabela 39. Prognoza liczby ludności gminy Łabiszyn w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2027 roku.....	82
Tabela 40. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	82
Tabela 41. Wskaźniki realizacji wyznaczonych celów.....	85

Rysunek 1. Położenie gminy Łabiszyn na tle powiatu żnińskiego i województwa kujawsko - pomorskiego	9
--	---

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust.1 cytowanej w podstawie prawnej ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 została opracowana z uwzględnieniem występujących problemów społecznych, sytuacji demograficznej, istniejących zasobów, informacji zebranych podczas badania ankietowego.

Wykorzystane zostały także istniejące opracowania odnoszące się do Gminy Łabiszyn.

Strategia charakteryzuje problemy społeczne występujące na terenie Gminy Łabiszyn, prognozuje zmiany w powyższym zakresie i określa kierunki działań niezbędnych do zredukowania występujących niekorzystnych zjawisk społecznych.

W związku z powyższym przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łabiszyn na lata 2022-2027 jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Teresa Paliwoda